

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Polygráf

VI. évfolyam 5. szám 1997. január 15.

Az 1996. december 17-én
a Politechnikumban megrendezett
helyesírás házi versenyen

SZABÓ RITA

Más osztályos tanuló
bizonyult a legjobbnak!

Gratulálunk!

A tartalomból

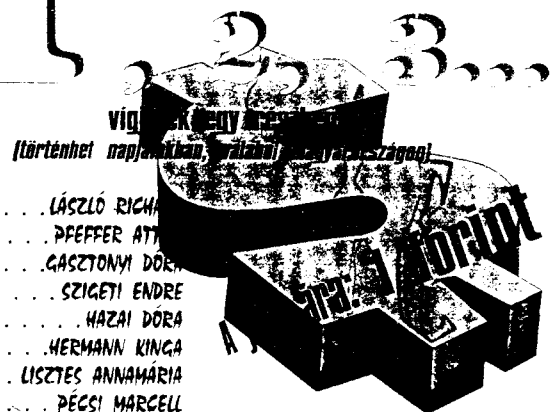
Bírósági hírek.....	3
Diákjogok.....	6
Sport esúcsok.....	8
SzabLac tollas álma.....	10
Öregszik a Tornaház.....	12
Őrült röpisek.....	13
Teli orom HannPétertől.....	14
Zs.....	15
Rózsavölgyi Erzsí tükre.....	15
Meichl Marci (xénia)lázasa.....	16
PoliÉSZter.....	17
Csonesi számárokodik.....	25
Lukács Mariann vízkeresztkor.....	26
Fehér Feri Corioliból jelenti.....	28
Vörös Tamás sokat húhózik.....	30
Tibor Helsingörben járt.....	31
Ki a végén kel, aranyat lel.....	32

Az illusztrációk a Pesti Napló
előfizelőinek készült Shakespeare
albumból valók.

1997.
Január 15.
16.00

Demutálja a
Proszcénium

Molnár Ferenc

DR. BRISSON . . . LÁSZLÓ RICHARD
ANTAL . . . PFEFFER ATTILA
LYDIA . . . GASZTONYI DORINA
TITKÁR . . . SZIGETI ENDRE
KUND . . . HAZAI DÓRA
BRASCH . . . HERMANN KINGA
PETROVICS . . . LISZTES ANNAMÁRIA
OSSO . . . PÉCSI MARCELL

DR. WOLFF . . . GÉMES ANTOS
DR. FABER . . . STUMPF ANNA
SÉLIX . . . KOVÁCS ÁDÁM
GR. BUBDIS-SCHOTTENBURG . . . MOLNÁR BENCE
DR. PINSKY . . . DEÁK BENEDEK
BIVATÁROS . . . GÁL BLANKA
FÜSZABÁSZ . . . TAMÁSI GERGŐ
FÉNYKÉPESZ . . . SZABÓ M. ARANKA

RENDEZŐ: JELMEZ-ÁRULÉK: GÁL BLANKA ÉS SZABÓ M. ARANKA
SZÍV: VÉLDY GYÖNGYI ÉS MOLNÁR ÁGI
SZÍNHÁZ: FARKAS OTTILIA
RENDEZTE: KUTASSYNE WEISZ MELINDA ÉS PÉCSI MARCELL

SALY & TSA

Közgazdasági Politechnikum,
Színházterem
Budapest IX., Vendel u. 3/b.

OPEL Molnár

ISKOLABÍRÓSÁGI HATÁROZATOK

*Bárány Miklós és Kiss Péter (Kávé) ügy
 Horváth Szabolcs (KáBé) feljelentése tárgyában*

Tárgyalták: Csombókné Makó Margit (szülő bíró - MáS)
 Gémesi Balázs (diák bíró - első)
 Szabó László (tanár bíró)

Előzmények:

A feljelentés tárgya, a történetek háttérére röviden a következő:

A Politechnikum által megrendezett Vállalkozók Báljára Szabolcs többedmagával szeretett volna bejutni a Tornaház épületébe. A bejáratnál Péter és Miklós tanári felkérésre teljesített szolgálatot, feladatuk annak ellenőrzése volt hogy - az egyébként kihirdetett módon - csak a polis diákok látogassák az eseményt. Szabolcsot diákigazolványa bemutatására is felszólították. Végül nem engedték be azzal az indokkal, hogy az öltözeke nem az alkalomhoz illő, pedig az ilyen eseményen elvárható öltözék kritériumaira mindenki figyelmét felhívták a szervező közgazdász tanárok.

Szó szót követett, a kulturáltnak nem nevezhető „társalgás” ingerültségbe, indulatos viselkedésbe esapott át.

Távozóban Szabolcs az esemény fő szervezőjével, Szücsné Szabó Katalinnal találkozáva tőle azt a választ kapta, hogy sem Péternek, sem pedig Miklósnak nem joga az öltözet kritériumainak elbírálása, legfeljebb felhívhatják arra a figyelmet. Ezután Szabolcs végül bejutott a Tornaházba. Órákkal később tovább folytatódott a történet. A dohányzóhelyen rövid szóváltás után Kiss Péter szájon ütötte Szabolcsot, ezt Szabolcs ugyan nem látta, de a társaságában állók közül többen bizonyítani tudták. Szabolcs szája felrepedt és vérzett.

Horváth Szabolcs következő sérelmei miatt fordult végül a bírósághoz:

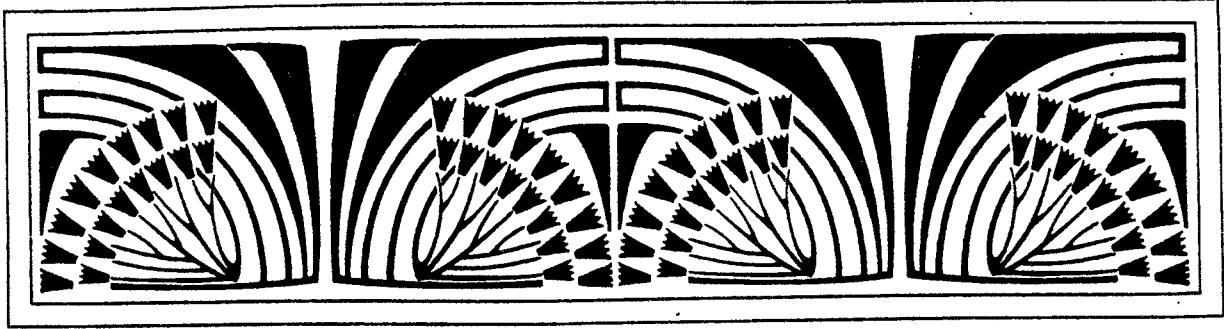
- Nem létező jogokkal való visszaélés
- Személyiségi jogok megsértése
- Testi sértés.

A bírósági tárgyaláson elhangzó új tények, illetve vélemények a következőek voltak:

Kiss Péter a bíróság előtt elismerte, hogy ő ütött. Cselekedetét az őt, de leginkább a végig társaságában lévő Miklóst ért, Szabolcstól származó sértő megjegyzéseknek, illetve labilis idegállapotának, hirtelen felindultságának tulajdonította.

Péter és Miklós védelmük érdekében kifejtették, hogy ők csak a rendezvény sikere érdekében cselekedtek, a külsőségek betartatását tartották szem előtt akkor, amikor Szabolcsot nem akarták beengedni a rendezvény helyszínére. Továbbá Szabolcs személyüket sértő megjegyzései, cinikus válasza is a helyzet eldurvulását eredményezték.

Bárány Miklós elismerte, hogy bár végig jelen volt, nem kívánt az eseményekbe beavatkozni, nem is próbált az ügy kulturáltabb, hivatalos úton való kezelésére kísérletet tenni. Elmondta, hogy

az ütest megakadályozni nem tudta volna, nem érzekelte, hogy olyan súlyos lenne a helyzet, ami végül Péter indulatos cselekedetét kiváltotta.

Horváth Szabolcs a tárgyaláson elismerte, hogy ő sem feltétlen a helyzetnek megfelelően reagált, szóbelisége nem volt elfogadható. Sérelmezte, hogy Péter és Miklós nem keresték meg az esetet követően, kísérletet sem tettek arra, hogy elnézést kérjenek tőle, pedig annak számára elfogadható kimenetele esetén a feljelentéstől eltekintett volna. Egyébként sokáig várt a megkereséssel, feljelentése ezért került csak napokkal később a bíróság elé.

A bíróság megidézte Klein Tibort, aki külsősként az ütest látta, azt és annak közvetlen előzményeit a tárgyaláson felidézte.

Kalina Yvette megjegyezte, hogy Miklós és Péter szolgálatteljesítését túlzónak, a helyzettel való visszaélésnek, kötözködésnek, felesleges és indokolatlan inzultációnak gondolja annak ismeretében, hogy elkérték Szabolcs diákigazolványát igazoltatás ürügyén, holott Miklós is ugyanazon iskola polgára évek óta, mint Szabolcs.

Molnár Lajos szerint a Politechnikumban a diákok egymás közötti kommunikációjának bevett „szokása” - sajnálatos módon - a durva szóhasználat, így nem egetverő, új jelenség. Péter és Miklós feladata a szolgáltatás volt, ennél fogva mintaként kellett volna szolgálniuk, és nem hatalmi szerepet játszaniuk, erejüket fitoktatni. Semmilyen előzmény mellett sem elfogadható az ügy oly módon való kezelése, mint ahogyan tették. Ezért erkölcsileg súlyosan elítélendőnek tartja szerepüket és a tettet az ügyben.

A bíróság egyhangúlag hozta meg döntéseit:

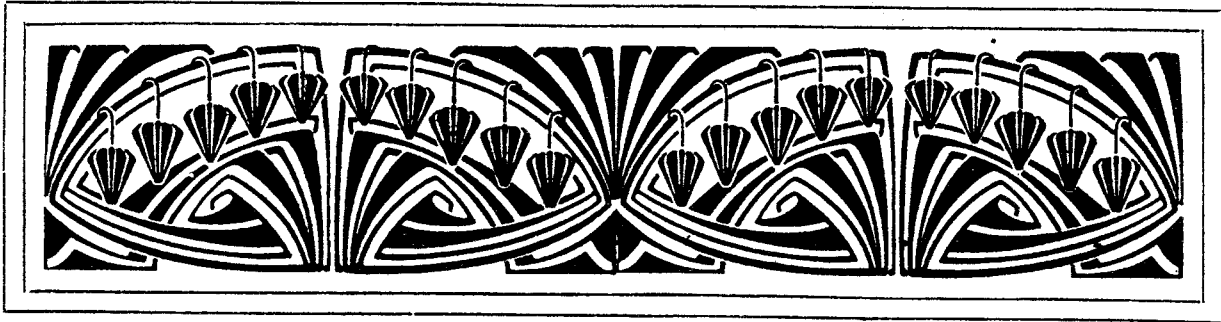
HATÁROZAT

Kiss Péterre a kiszabható legsúlyosabb fegyelmi büntetést szabta ki; **azonnali kizárás** a Politechnikumból. A Politechnikumot a jövőben külsősként sem látogathatja.

Bárány Miklóst felfüggesztett kizárás ítélettel sújtja a következőknek megfelelően: Miklós a jelen tanév végéig az iskolapolgári jogai közül csak a tanulással összefüggőeket érvényesítheti iskolánkban: a tanórákat látogathatja, vizsgálhat, korrepetáláson, tanárral egyeztetett konzultációkon részt vehet. Az előbbieken nem említett minden egyéb iskolapolgári jog gyakorlásától Miklóst a bíróság a tanév végéig eltiltja.

Horváth Szabolcsot a bíróság **figyelmeztetésben** részesíti a nem kulturált, az iskola normarendszeréhez nem illő szóbeliség (káromkodás) miatt. Továbbá **felfüggesztett eltiltással** sújtja az iskola bármilyen jellegű rendezvényétől. Amennyiben kétség merül fel Szabolcs kulturált viselkedését illetően, abban az esetben érvénybe lép az eltiltás.

A bíróság javasolja Szabolcsnak és Miklósnek, hogy az iskola legnagyobb nyilvánosságát megkeresve kölcsönösen kövessék meg egymást, kérjenek bocsánatot egymástól, ezzel kulturált formát adva az ügy remélhetőleg végső befejezésének.

INDOKLÁS

A bíróság előtt egyértelmű bizonyítást nyert Kiss Péter erőszakos cselekedete, az ütés ténye. Ezt a fajta magatartást semmilyen előzmény, indíték mellett nem látja elfogadhatónak, a személyes jellegű ügyek, sérelmek ilyen jellegű elintézését. Az iskolának „hasonló” ügyek, személyes sérelmek, problémák kezelésére megvannak a mindenki számára igénybe vehető hivatalos fórumai. Nem történt meg ezeknek a felnőtt embertől joggal elvárható módon történő igénybevétele, sem szándék a probléma ilyen formában való kezelésére, az ügy hivatalos útra terelésére. Súlyosbító körülményként vette számításba a bíróság, hogy Kiss Péter részéről nem történt Szabolcs irányába megkeresés; bocsánatkérés. Péter cselekedete a bíróság szerint alkalmas arra, hogy a sértettben és környezetében egyaránt félelmet keltsen, továbbá nyilvánosság előtt elkövetve megalázó helyzetet idézhet elő.

Bárány Miklóst felelősség illeti azért, mert bár végig az események középpontjában volt, nem tanúsította a tőle, régi politechnikumostól - az iskolánk iratlan szabályainak, normáinak vélhetőleg jól beavatott ismerőjeként - elvárható, ebben a kritikus helyzetben való, higgadt, bölcs fellépést, társa megfélemezését azért, hogy a történetek ne fajuljanak erőszakos, durva eseménnyé.

A határozat a kihirdetés napjától lép érvénybe. Fellebbezni 15 napon belül lehet az iskolabíróság titkáránál.

Jaczenkó László (KáVé) ügye

A fent említett összetételű bíróság az érintett felek kölesönös megállapodása után, külön tárgyalás összehívása nélkül egyhangúlag elfogadta Nagy Iлона (tanár) fellebbezését az általa, december 3 - án vezetett Jaczenkó László (KáVé) igazolatlan órai ügyében hozott döntése egy pontjával kapcsolatosan, miután kérte annak érvénytelenítését.

Jaczenkó Lászlót osztályfőnöke 15 igazolatlan órai mulasztása miatt jelentette fel. Ezen túl a feltáró beszélgetés során még felmerült Laci általános, nem megfelelő hozzáállása az iskolához. A bíróság 4 pontos határozatában a 3. pontban arra kötelezte, hogy minden dolgozatát írja meg, tehát dolgozatírásakor kötelező számára az óralátogatás.

A tárgyalást követően Jaczenkó László megkereste Nagy Ilonát, és egy őszinte és partneri beszélgetés során jelezte, hogy a már fent említett 3. pontban megfogalmazott szankciók olyasmire vonatkoznak, amik nem képezték az eredeti bejelentés tárgyát, továbbá az iskola értékelési rendszere a „nem - teljesítés” eseteire világos és egyértelmű szabályokat tartalmaz.

A bíróságnak kettőjük között zajló megbeszélés eredményességét nincs oka megkérdőjelezni, ugyanakkor biztatónak látja annak tükrében, hogy Laci tanulói hozzáállását osztályfőnöke azóta javulni látja.

Az új határozat annak kézhezvételétől lép érvénybe.

Politechnikum, 1996. december 19.

az iskolabíróság nevében Szabó László

4. paragrafus

(7) A közoktatásban tilos a hátrányos megkülönböztetés bármilyen okból, így különösen a gyermek vagy hozzátartozói, színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, eszelekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt, valamint a nevelési-oktatási intézmény fenntartója alapján.

10. paragrafus

(1) A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy nevelési, illetőleg nevelési-oktatási intézményben biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, óvodai életrendjét, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

(2) A gyermek, illetve a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vehető alá testi fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

(3) A gyermeknek, tanulónak joga, hogy
a/ képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mérten továbbtanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt,

b/ nemzeti, illetőleg etnikai hovatartozásának megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön,

c/ részére az állami és helyi önkormányzati iskola egész pedagógiai programjában és tevékenységében a tanítás során a tájékoztatás nyújtása és az ismeretek közlése tárgyilagosan és többoldalú módon történjék,

d/ nem állami, nem önkormányzati nevelési-oktatási

intézményben vegye igénybe az óvodai, iskolai, kollégiumi ellátást, továbbá, hogy az állami, illetve önkormányzati nevelési-oktatási intézményben hit- és vallásoktatásban vegyen részt,

e/ személyiségi jogait, így különösen személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési jogát, cselekvési szabadságát, családi élethez és magánélethez való jogát az óvoda, az iskola, illetve a kollégium tiszteletben tartsa, e jogának gyakorlása azonban nem korlátozható másokat e jogainak érvényesítésében, továbbá nem veszélyeztetheti a saját és társai, a nevelési-oktatási intézmény alkalmazottai egészségét, testi épségét, illetve a művelődéshez való jog érvényesítéséhez szükséges feltételek megteremtését, fenntartását,
f/ állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban - különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban - részesüljön, s életkorától függetlenül a pedagógiai szakszolgálat intézményéhez forduljon segítségért.

(4) A gyermek, tanuló joga, hogy a nevelési-oktatási intézményben, családjának anyagi helyzetétől függően, kérelmére ingyenes vagy ked-

vezményes étkezésben, tanszerellátásban részese-
 süljön, továbbá hogy részben vagy egészben
 mentesüljön az e törvényben meghatározott, a
 gyermekeket, tanulókat terhelő költségek meg-
 fizetése alól vagy engedélyt kapjon a fizetési
 kötelezettség teljesítésének halasztására vagy a
 részletekben való fizetésre.

11. paragrafus

(1) A tanuló joga különösen, hogy

- a/ kollégiumi, napközotthoni, tanulószobai el-
 látásban részeseüljön,
- b/ válasszon a választható tantárgyak, foglal-
 kozások közül,
- c/ igénybe vegye az iskolában és kollégiumban
 rendelkezésre álló eszközöket, az iskola és
 kollégium létesítményeit (könyvtár, labora-
 tórium, számítástechnikai központ, sport- és
 szabadidőlétesítmények stb.)
- d/ rendszeres egészségügyi felügyeletben és
 ellátásban részeseüljön,
- e/ hozzájusson a jogai gyakorlásához szükséges
 információkhoz, tájékoztassák a jogai gyakor-
 olásához szükséges eljárásokról,
- f/ részt vegyen a diákkörök munkájában és kez-
 deményezze azok létrehozását, tagja legyen is-
 kolai, művelődési, művészeti, ismeretterjesztő,
 sport- és más köröknek, - ha törvény másképp
 nem rendelkezik - az iskolán kívüli társadalmi
 szervezeteknek,
- g/ az emberi méltóság tiszteletben tartásával
 szabadon véleményt nyilvánítson minden kér-
 désről, az őt nevelő és oktató pedagógus mun-
 kájáról; az iskola, kollégium működéséről, to-
 vábbá tájékoztatást kapjon személyét és tanul-
 mányait érintő kérdésekről, valamint e körben
 javaslatot tegyen, továbbá kérdést intézzen az
 iskola, a kollégium vezetőihez, pedagógusaihoz,
 az iskolaszékhez, a kollégiumi székhez, s arra
 legkésőbb a megkereséstől számított harminc
 napon belül - az iskolaszéktől, kollégiumi szék-
 től a harmincadik napot követő első ülésén -
 érdemi választ kapjon;
- h/ vallási, világnézeti vagy más meggyőződését,
 nemzeti vagy etnikai önazonosságát tiszteletben
 tartásuk, gyakorlása nem ütközik jogszabályba.
 nem sérti másoknak ezt a jogát, és nem kor-

látozza a társai tanuláshoz való jogának gya-
 korlását;

- i/ a levelezéshez, továbbá kollégiumban a la-
 káshoz való jogát tiszteletben tartásuk, feltéve,
 hogy e jogának gyakorlása nem sérti másoknak
 ezt a jogát és nem korlátozza társai tanuláshoz
 való jogának gyakorlását;
- j/ jogszabályban meghatározottak szerint ven-
 dégtanulói jogviszonyt létesítsen;
- k/ a tizenegy-tizenharmadik évfolyamon foly-
 tatott tanulmányai során - az érettségi vizsga
 vizsgaszabályzatában meghatározott keretek
 között - megválassza azokat a tantárgyakat,
 amelyeket tanulni kíván, valamint, ha erre lehe-
 tőség van, megválassza a tantárgyat tanító pe-
 dagógust;
- l/ jogai megsértése esetén - jogszabályban meg-
 határozottak szerint - eljárást indítson, továbbá
 igénybe vegye a nyilvánosságot;
- m/ személyesen vagy képviselői útján - jog-
 szabályban meghatározottak szerint - részt ve-
 gyen az érdekeit érintő döntések megho-
 zatalában, a nevelési-oktatási intézmény irányí-
 tásában;
- n/ a szakképzés kivételével magántanuló legyen,
 továbbá, hogy kérje a tanórai foglalkozásokon
 való részvétel alóli felmentését,
- o/ kérelmére - jogszabályban meghatározott el-
 járás szerint - független vizsgabizottság előtt
 adjon számot tudásáról,
- p/ kérje az átvételét másik, azonos vagy más
 típusú nevelési-oktatási intézménybe,
- r/ különbözeti vizsga, vagy évfolyamisméltés
 nélkül folytathassa tanulmányait akkor is, ha az
 állandó lakóhelyén nem működik olyan iskola,
 amelyikben a tankötelezettség végéig biztosított
 az iskolai nevelés és oktatás,
- s/ választó és választható legyen a diákkép-
 viseletbe,
- t/ a diákkormányzathoz fordulhasson érdek-
 képviselőként, illetve e törvényben meghatá-
 rozottak szerint kérje az őt ért sérelem or-
 voslását,
- u/ kérelmére, indokolt esetben szociális ösz-
 töndíjban, illetve szociális támogatásban része-
 süljön.

(Folytatás a következő számban)

ATLÉTIKA CSÚCSOK 1996/97

Leányok/Hölgyek

Fiúk/Urak

VERSENYSZAMOK	Idei	Iskolai	Idei	Iskolai
60 m -es síkfutás	Bakai Eszter HamiS 9,7 mp	Belluska Krisztina KáBé 9,5 mp (95/96)	Molnár Dániel SzaDi 8,2 mp	Dévényi László KáBé 7,8 pm (95/96)
400 m -es síkfutás		Belluska Krisztina KáBé 1p 22mp (95/96)	Bálint Dénes iGRic 1p 1,6 mp	Bálint Dénes, iGRic 1p 01 mp (95/96)
2000 m -es síkfutás (női)	Tamás Orsolya HamiS 8p 51 mp	Tamás Orsolya HamiS 8p 51 mp		
3000 m -es síkfutás (férfi)			Major Á. József Egon 11p 30 mp	Fehér György elsőÁ 11p 25mp (95/96)
Cooper - teszt 12 perces futás	Gémesi Mónika IFOmánia 2545 m	Gémesi Mónika IFOmánia 2545 m	Major Á. József Egon 3149 m	Major Á. József Egon 3149 m
Kislabdahajítás	Tihanyi Mónika IFO 50m 85cm	Tihanyi Mónika IFOmánia 50m 85 cm	Szabó László Tanerő 69m 50 cm	Hársfai Krisztián iGRic 71m (95/96)
Gerelyhajítás		Drozdik Zsuzsa FH 27 m 34 cm (93/94)	Szabó László Tanerő 38m 85 cm	Szabó László Tanerő 38m 85cm
Diszkoszvetés (1,5 kg)			Molnár Lajos Tanerő 40m 20 cm	Molnár Lajos Tanerő 40m 20cm
Súlylökés (3 és 4,3 kg)	Lázár Zsófia Hamis 10 m 26 cm	Lázár Zsófia Hamis 10 m 26 cm	Molnár Lajos Tanerő 14m 78 cm	Molnár Lajos Tanerő 14m 78 cm
Magasugrás hasmánt	Fekete Barbara HadO. 121 cm	Fekete Barbara HadO. 121 cm	Sándor István KáBé 178 cm	Sándor István KáBé 178 cm
flop	Fekete Barbara HadO. 119 cm	Fekete Barbara HadO. 119 cm	Varga Máté KorCs. 172 cm	Varga Máté KorCs. 172 cm
lépő	Lázár Zsófia Hamis 131 cm	Lázár Zsófia elsőÁ 135 cm (95/96)	Bálint Dénes iGRic 159 cm	Bálint Dénes iGRic 159 cm Molnár Dániel SzaDi (95/96)
Távolugrás	Szedlák Anita Rózsavölgyi Erzsébet Hamis 384 cm	Szedlák Anita Rózsavölgyi Erzsébet Hamis 384 cm	Molnár Dániel SzaDi 567 c m	Molnár Dániel SzaDi 567 c m
5 próba /futó - dobó (60 m, kislabdah., gerelyh., diszkoszv., Cooper - teszt)			Bálint Dénes iGRic 739,65 pont	Bálint Dénes iGRic 739,65 pont
5 próba /futó - ugró (60 m, távol., has- mánt, flop, 400m)			Bálint Dénes iGRic 831 pont	Bálint Dénes iGRic 831 pont
6 próba (60 m, távol, lépő ma- gasu., kislabdah., súlyl. /3, 4,3kg/ 2000 m, 3000 m)	Lázár Zsófia Hamis 752 pont	Lázár Zsófia Hamis 752 pont	Bálint Dénes iGRic 1031 pont	Bálint Dénes iGRic 1031 pont

ISKOLAI ÚSZÁS CSÚCSOK ÉS CSÚCSSTARTÓK

1996/97

Verseny- számok	Leányok			Fiúk	
	Idei	Iskolai	Idei	Iskolai	
1 hossz (33 m)	mell	Bohács Rita Kandi 32,7 mp	1993/94 Siklósi Nóra iGRic 36,25mp	Daróczy Vilmos Psyho 27,1mp	1993-1994 Fischl Ákos KÁBé 26,46 mp
	hát	Szedlák Anita Hami's 30,7 mp	1993-1994 Kovács Tímea iGRic 27,78 mp	Süle Zsolt Hami's 27,8 mp	1992-1993 Lénárd György KN 24,24 mp
	gyors	Szedlák Anita Hami's 25,6 mp	1993-1994 Kovács Tímea iGRic 24,2 mp	Süle Zsolt Hami's 23,2 mp	1992/93 Réceán Gábor W 19,2 mp
	pillan- gó		1993-1994 Kovács Tímea iGRic 34,5 mp	Süle Zsolt Hami's 29,8 mp	1993-1994 Fischl Ákos KÁBé 22,66 mp
2 hossz (66 m)	mell	Lázár Zsófia Hami's 90,0 p	1996/97 Lázár Zsófia Hami's 90,0 mp	Daróczy Vilmos Psyho 61,0 mp	1993-1994 Fischl Ákos KÁBé 57,83 mp
	hát	Pupek zsuzsa Hami's 92,0mp	1996/97 Pupek zsuzsa Hami's 92,0 mp	Süle Zsolt Hami's 59,55 p	1993-1994 Fischl Ákos KÁBé 51,07 mp
	gyors	Szedlák Anita Hami's 58,15 mp	1996/97 Szedlák Anita Hami's 58,15 mp	Süle Zsolt Hami's 52,4 mp	1993-1994 Fischl Ákos KÁBé 43,86 mp
	pillan- gó			Süle Zsolt Hami's 64,4 mp	1993-1994 Fischl Ákos KÁBé 44,81 mp
	vegyes			Fischl Ákos KÁBé 43,27 mp	1993-1994 Fischl Ákos KÁBé 43,27 mp
4 hossz váltó	csa- pat			Herczeg Tamás Daróczy Vilmos Pajor Balázs Tarján Zoltán Psyho 2p,1 mp	1993-1994 Sándor István Sallai László Herczeg András Fischl Ákos KÁBé-sek 1p.32.84

Tíz napon keresztül, közel másfél hónapon át a hétfő és a szerda délutánok a tollaslabda házibajnokság jegyében teltek. Köszönhetően a rekordszámú nevezőknek Miújk ismét túlerőben/, a lelkesedésnek és - talán elfogultság nélkül állíthatom - a játék népszerűségének, megszerettetésének. Örömmel tapasztaltam, hogy sok - eddig a házibajnokságokban nem szereplő diák /és tanár - a szerk./- nevezett be, hogy az alapképzésben és a fakultációban tanultakat „éles” helyzetben is kipróbálja. Voltak régi mesterei is a sportágnak, mint ahogy olyanok is, akik a bajnokság előtt, vagy csak annak idejére fogtak ütőt. E sorok harcedzett, sokat próbált íróját és hű társát például két - eddig még nem jegyzett amatőr versenyző - simán verte, ezzel alaposan felborítva a papírformát, okozva döbbenetet a sportághoz valamelyest is értő közvéleményben.

Az eredmények röviden és tömören, a teljesség igény nélkül:

- Női egyéni -

Sajnos az eredetileg 4 fős mezőny betegség és igazolatlan távolmaradás miatt a felére csökkent. Így Sátori Ildikó, KáBé és Murányi Datasza, Tanerő könnyed, bemutató jellegű három játszmás mérkőzése elég volt a dicsőséghez. 3:0 -ra győzött a tapasztalt és hatalmas ütőerőt felvonultató Datasza. Nem baj, Satu, a fejlődés lehetősége még benned van.

- Férfi egyéni -

Részvevők száma 20 fő /rekord/

Hosszas csatározások /elődöntők, középdöntők/ után hát persze, hogy a legjobb négy játszhatta a döntőt.

Ebben a sportág újdonsült bajnokát avathattuk királlyá. Colin Hackett ellenállhatatlan volt. Angolos elegenciával, szinte végig a legkiegyensúlyozottabban, a sportágot már - már művészi fokon űzve, megérdemelten nyert.

Szerénységem a II. hellyel is meg lehet elégedve a látottak alapján. Miába no, a hőhért akasztották: aki tudja, csinálja, aki nem tudja, az tanítja./

Minden elismerésem Budai Bogynak a döntőbe jutásért és az „jzmos” ellenállásért. Ő egyébként büszkeséggel tölt el, hisz egyike azoknak, aki idén, a fakultációban kóstolt bele igazán a tollaslabdába, és azóta le se tudja tenni az ütőt. Rendszeresen képzi magát, versenyütője mellé rendszeres oktatáson is részt vesz a sportág budapesti versenyein. Ha így folytatja, még lehet belőle valaki.

Démi hitevesztettséggel, a szokásosnál haloványabban sikerült Murvai Pepe idei szereplése. De azért a negyedik helye még így sem forgott veszélyben.

- Dői páros -

A három pár küzdelmeiből a tavalyi év győztesei ismét "arattak", miután Daróczy Judit és Murányi Dána Tanerők összesen egy játszma vesztes mellett 2 győzelmükkel az elsők lettek.

A második helyen üdvözölhettük - a szintén már nem először együtt szereplő - Láng Andrea Tanerőt és Lázár Zsófit Mamis/.

Balogh Emese és Fekete Barbara MadO./biztos harmadik helyét semmi sem kockáztatta.

- Férfi páros -

Hat páros vett startot a küzdelmek legelején, ami sokaknak a rögtöni búcsút is jelentette. A talpon maradók közül - szerintem - méltán az a két páros játszott végül az első két helyért, akik szinte végig magabiztosan és hibetetlen akarással, vagy egyszerűen fölényes technikai tudással szorították háttérbe a többieket.

A három nyert játszmaiban 3:1-re a Bak Bence/Budai Balázs KaBé/ összetételű páros kaszírozhatta be a képzeletben járó igen magas pénzjutalmat. A tisztes második helyet Horváth Róbert Tanerő és Tomka Zsolt, KaLé szerezte meg. Hogy döntőbeli szereplésük mennyire nem a véletlen műve volt, arra bizonyíték az a mai napig is a sportág fekete betűs napjaként emlegetett esemény, amikor a két „óriás”, SzabLac és Trik egy muló rosszulléttel, pillanatnyi megingását használták ki könyörtelenül, ezzel megfosztva őket a joggal és valljuk be őszintén/ a papírforma szerint is elvárható továbbjutástól, a végső győzelemtől.

- Vegyes páros -

8 páros két csoportban gyűrte egymást, hogy azután a csoport elsői egymás ellen is bizonyíthassák, hogy ki a beszt of tollaspáros.

Az egységes duóként kiálló Daróczy Judit Tanerőnek és Gáspár Andrásnak elsőA/ gratulálhatunk ellenállhatatlan 2:0-ás győzelméért, amit a nem túl kiegyenlített tudásérőt felvonultató Láng Andrea Tanerő és a hiányosságokat nagy fegyelemmel és minden nehezítő szó nélkül tűrő Abenne még él a tekintélytisztelet/, kompenzálni próbáló Bak Bence, KaBé ellen követtek el.

Gratulálok minden résztvevőnek és helyezettnek, jövőre veletek [is] ugyanitt és körülbelül ugyanekkor, talán még többen is

Vendel u., január 8.

SzabLac

Tornaház születésnap '97

(tájékoztató)

A hagyományaink szerint ismét
lesz születésnap i fesztivál.

Ami lesz:
a, Diák -Tanár mérkőzések.

Szervezők:

	Hölgyek	Urak
Röplabda	Szabó Rita (Más)	Sándor István (KB)
Kosárlabda	Sátori Ildikó "Satu" (KB)	Varga Máté (Koros)
Foci	Kovács Tímea (Igric)	Gáspár András (ElsőÁ)

Aki szeretne részt venni e nemes küzdelmekben, a fent nevezetteknel
jelentkezheth.

Fontos!! A szervezők döntenek el , hogy kik játszanak a csapatokban!!!

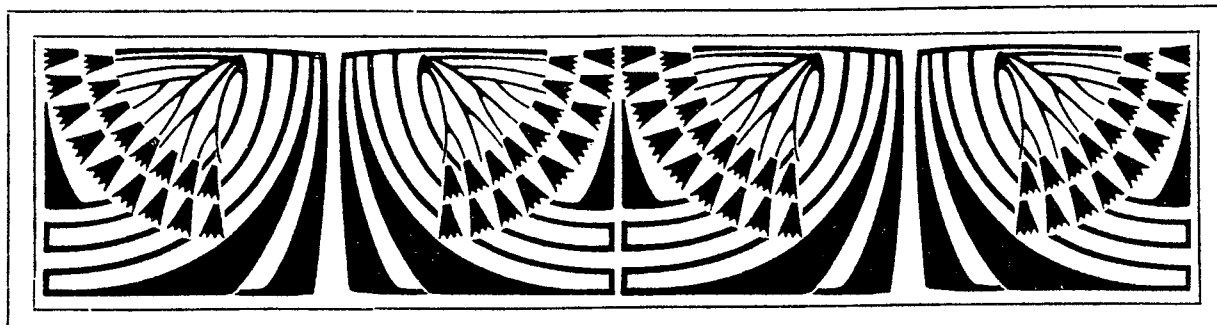
b, Villámtornák - Csak akkor lesz, ha időnk engedi . A helyszínen történik a nevezés.

c, Bemutatók - Terveink:

- Karate (Windt Gábor, Herceg András, Bálint Dénes)
- Kosárgála (Varga Máté és társai)
- Focikunstsok (Gáspár András és segítői)
- A Poli ütösök (Gavallér Csaba és az ifjú ütösök)
- Poli Dance stúdió

A fantasztikus buli ideje : február 7.(péntek)

Sport, Játék, Zene, Discó, Bemutatók, Szórakozás, Meglepetések , Bentalvás, Sport, Játék, Zene,

MEGCSINÁLTUK!

1000 pont. Az nem semmi!. Sőt! Nem is ezer! Annál **sokkal több!** Majdnem a duplája.

Győzött a B csapat, de az A-nak sincs szégyellnivalója, hiszen csupán harminc- valamennyi ponttal ütött kevesebbet. Persze, voltak igazán nehéz pillanatok. De mégsem ez a lényeg. Sokkal inkább az, hogy **igazán remek csapat volt együtt. És a többség igazán jól érezte magát.** Szerintem is fontosabb, hogy ez maradjon meg, semmint a torzsalkodás, holmi „ki mennyit játszott, és már megint a pályán van” zúgolódások.

Ez csak egy **játék** volt, lesz is. Az, hogy néhányan nem tudnak **JÁTSZANI**, nem kisebbíti a **RÖPI ŐRÜLET**-et.

Nem volt kis feladat megszervezni (ezt „belülről” állíthatom), nagy tapsot érdemel hát **Lukács Maris** az elsőA-ból, **Haász Feri** a Tornaházból, **Mlynarik „Ede” Miklós** az Inkubátorházból. Persze én is ott voltam. Most jön a hivatalos, kötelező rész: Köszönjük a támogatók támogatását. Úgymint: **Politechnikum Alapítvány, Young Enterprise Alapítvány, Edita-Mix Bt., Duna-Fruct Kft., Coca-Cola Amatil Kft., én is ott voltam**

Csoncsi, a röpiőrült

Tök jó buli volt! Igaz, hogy még hétfőn is fáradt voltam (ezúton köszönöm tanárainknak, hogy eltűrték órai aktív passzivitásomat), de azért megérte. Sajnálom, hogy nem a mi csapatunk nyert, de itt elmondható, hogy nem a győzelem a fontos, hanem a részvétel!

Köszönet a szervezőknek mindenért, ha jövőre is csinálnak, én (is) ott leszek...

Fekete Barbi

Ellenfelelek voltunk. Mikor a hálónál találkoztunk, megtörténtek a gyilkos pillantások. Nem utáltuk egymást, csak éppen...

Aztán a pályán kívül ismét jókat nevettünk együtt. Azért, mert nem egy volt a pólónk színe, attól még nem váltunk ellenségekké, mint azt sokan tették. Mi jól éreztük magunkat annak ellenére, hogy voltak nézeteltérések. Volt, aki öröm-röplabdázott, volt, aki világbajnokságon vett részt. Részt vettek profik, félprofik és akik csak a buli kedvéért jöttek. Mindenki tanult valamit ezen a bulin. Sokan játszani, nyitni, jólérezni magukat, és remélhetőleg néhány ember elgondolkodott, miért is rendezték meg ezt a fergetegesennagyonjó bulit. Reméljük, nem ez volt az utolsó ilyen jó cucc. Köszönjük mindenkinek aki csinálta.

Satu és "Hajrá" Andris

TÉLI ÖRÖMÖK

Mondhatnánk: arany élete van a Politechnikum diákjainak, a polisoknak. Mondhatnánk, hiszen a két hetes karácsonyi szünetet csak tíz tanítási nap követi, és máris itt a síszünet. A síszünet, ami újabb másfél hét pihenés, kikapcsolódás, lazítás. Lazítás - azoknak, akik szorgalmasan és folytonosan tanultak november tizenegyedikétől, és ez alatt a negyven tanítási nap alatt körülbelül 15-25 alkalommal nagydolgozat vagy felelet, esetleg házi dolgozat formájában számot adtak tudásukról és a fent említett folyamatos munkáról, továbbá még megírtak néhány bónuszt és "röpi-két". Igazán egyszerű, aki ilyen feltételek mellett nem szerzett jegyet, az tényleg boldog lehet, hogy ott a szünet végén a pótvizsga.

Mondhatnánk tehát: arany élete van a Politechnikum diákjainak, a polisoknak.

De nem mondjuk.

Az elmúlt napokban ugyanis lépten-nyomon figyelemre méltó történetekbe botlott a Politechnikumban járó-keelő iskolapolgár.

Az alábbi történet egy talált történet, de igaz történet.

N. M. negyedikes politechnikus szeretne negyedévi szorgalmi jegyet kapni, nem akar vizsgázni, nem akarja eddigi folyamatos munkáját elillanni látni, meg különben is kockázatos dolognak tartja, hogy az egyszeri vizsgalehetőséggel próbálkozzon. De jaj, az utolsó hétre beteg lett. Lázás, jártányi ereje sincs. Ugy gondolja, hogy az a legjobb, ha az utolsó héten már csak egy nap jön be - mondjuk szerdán - és arra a napra időzíti még megmaradt kötelességeit. Tehát szerdán; amikor ő tulajdonképpen beteg: az első órában pótolja a negyedév első matematika dolgozatát, amit annak idején - valamilyen méltányolható okból - nem írt meg; a második órájában pótolja a negyedév utolsó

közgazdaságtan dolgozatát, amit éppen két nappal korábban kellett volna megírnia, csak hogy akkor kezdődött a betegsége, a harmadik órában pótolja a negyedév első művészet dolgozatát, amit annak idején szintén nem írt meg; végül a negyedik órában egészséges társaival együtt megírja a negyedév utolsó társadalomismeret dolgozatát.

Ne mondjuk azt, hogy N. M. ritka kivétel a Politechnikumban. Tudjuk, látjuk, hogy nem az.

Kár lenne azt mondani, hogy N. M. be sem jöhet a Politechnikumba, ha beteg. Kár lenne azt mondani, hogy N. M. csak két dolgozatot írhat egy nap. Kár lenne azt mondani, hogy a tanárok hibáznak, amikor tanóra alatt pótdolgozatot íratnak. Kár lenne megkérdezni, hogy tanár és diák miért az utolsó pillanatra halasztja a pótlást. Kár lenne, mert a kutya nem itt van elföldelve. A szereplők úgy viselkednek, ahogyan viselkedniük kell - nem pedig úgy, ahogy le vannak írva a szerepek.

Egy rendszer vizsgálatánál fontosabb a "hogyan működik?" kérdésre válaszolni, mint arra, hogy "hogyan kellene működnie". Az új értékelési rendszer így működik. A leírt szabályokra így reagál diák és tanár.

A feladat adott: le kell írni - kevésbé esettanulmányként! -, hogy hogyan működik, hogy miért működik úgy, ahogy. Azután pedig el kellene gondolkodni ...

(Miközben írom mindezt, ismét megszólal a telefon: kollégámat keresi valaki az osztályából: beteg. Ő ma a nyolcadik. Társam a bajban talpraesett és rutinos, megnyugtató az aggódo nebulót: "Különleges szabályok lesznek!" Ujjé! Ha lesznek szabályok, ráadásul különlegesek, akkor meg lesz mentve a Politechnikum!)

Hann Péter

Fárasztó, ünnepi hangulat volt aznap este. Mindenki a kandalló előtt ült, és várt. A csöndet csak egy-egy ropogás, pattogás szakította meg, ami az égő fától hangzott; könnyörgött az életéért. A háttérben egy feldíszített karácsonyfa állt, rajta gyertyák, díszek, csillagszórók próbálták a hangulatot boldogabbá tenni, sikertelenül.

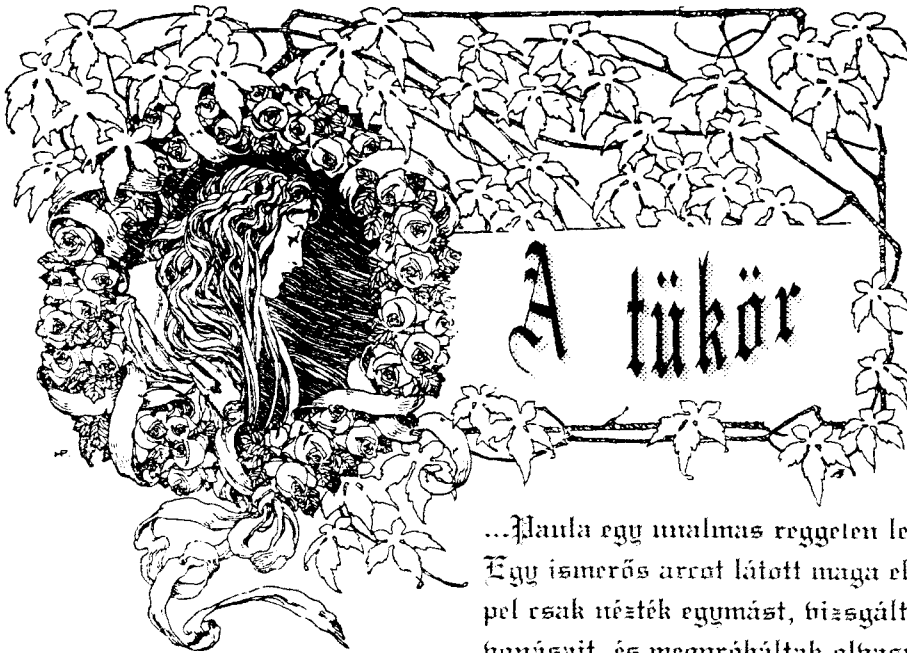
Valaki hiányzott a családból. Valaki, aki már nagyon messze jár. Ez volt az első nagy ünnep, amin távolmaradt, de - ahogymindenki tudta - nem az utolsó. Miatta volt a csönd, egy cseppnyi szomorúság, még karácsonykor is.

A neki készült ajándékok ott heverték a fa alatt, várva, hogy akinek szólnak, majd nagy boldogan, nevetve nyitja ki őket, és örülni fog.

A becsomagolt ajándékokon csillogott a gyertya és az égő tűz fénye. Valami távoli világ képe takarta el az örömet, a boldogságot, a csillogást és a varázslatot aznap este. Már a szeretet ünnepe sem volt a régi. Már az is fájdalomról szólt.

Én még mindig várom őt, és bízom abban, hogy nem kell ahhoz karácsonynak lenni, hogy visszajöjjön hozzánk, hozzám...

Zs.

...Paula egy unalmas reggelen leült a tükör elé. Egy ismerős arcot látott maga előtt. A tükörképkel csak nézték egymást, bizsgáltak egymás bonásait, és megpróbáltak albasni a másik gondolataiban.

Végül Paula úgy döntött, megkérdezi a tükörben látott arctól, milyennek látja őt. Nagy meglepetésére a tükörkép felsorolta tulajdonságait, Paula pedig elképedt. Nem értette, hogy ez hogyan lehetséges, de a kíváncsiság újabb kérdéseket esalt szájára.

- És mondd, honnan gondolod, hogy ezek a tulajdonságok rám vonatkoznak?
- Arcodat tükrözöm - felelte nyugodt bölcsességgel a tükör.

Paula gondolatai összezabarodtak, nem értette e két szó lényegét. Titokban még szégyellte is magát, amiért ő nem tudott volna a külső bonásokon kívül mást mondani. Zakatoltak benne a gondolatok, a tükör pedig, hogy megbilágítsa számára a szavak jelentését, a követhetőket mondta:

- Az alma nem esik messze a fájától, csak meg kell keresni a fát.

De ezzel a rejtélyes mondattal sem tudta megbilágítani Paulának a jelenség igazi üzenetét. Így hát Paula feladta, nem foglalkozott tovább a tükörrel folytatott beszélgetéssel.

Szálltak az évek, Paula fejét már ősz fürtök borították. Egy napon kinn ült a kertben, unokái lépteit figyelte a mellette leülő almafa árnyékában. Egyszer csak ölébe hullott egy alma. Felidéztek benne a tükör hajdani mondatai. Most, idős, tapasztalt fejjel ráébredt a szavak lényegére, és egyszerre boldogság töltötte el egész énjét...

ZÚR A(ZÚR)BEN

M. L. adatvédelmi biztos felszólította a Xénia Láz Egyesületet (XLE), hogy a 10-14 éves gyerekek körében folytatott kérdőíves adatgyűjtését azonnal szüntesse be, a már beérkezett kérdőíveket pedig semmisítse meg.

Az Ürgammák úgymond "ifjúsági oktatási sci-fi-sorozat", amely az általános iskola nehezebben elsajátítható reáltárgyait teszi emészthetőbbé. Egyesek szerint az ötlet nagyon jó, a gyerekek számára "mesébe kell csomagolni" ezt a fajta tudásanyagot. A filmsorozat kivitelezése ugyan pocsek, dramaturgiai szempontból egy hányinger.

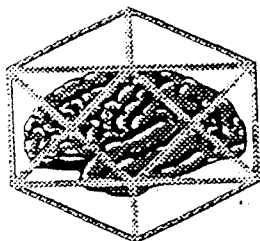
Az XLE úgy építette ki tagságát, hogy először az iskolaigazgatóktól kérték el az eminens tanulók névsorát, majd a jóktól barátaikét. Meghirdették a "Javíts egy Jegyet" akciót: aki vállalja, hogy a reáltárgyakból egy jegyet javít az osztályzatán, vagy ha ötös volt, megtartja azt, klubtag lehet, és ha javít a gyerek, pénzt kap az iskola. (Nem nagy pénzt, kb. 75 000 Ft-ot). De vannak vidéki iskolák, ahol ez nagyon sokat számít.

Majd a klubtagokkal különböző kérdőíveket töltettek ki. Ezek után felszólították a XLE-et, hogy a kérdőívezést állítsák le, és semmisítsék meg az adatokat. Mert ezek bizony érzékeny témaköröket érintenek: egészségi állapot, politikai tájékozódás és attitűd, vagyoni helyzet stb. Ráadásul jogilag cselekvőképtelennek számító kiskorúaktól gyűjtötték be.

De ez még nem minden. Az XLE egyik másik jó húzása a WÉS Rt. által gyártott IQ energy Drink. "Kóstold az IQ-t, ha elméd erőlteted!" De mi is ez a pocsek ízű, 200 forintos ital? Ez egy módosított tejalapú ital, aminek az alapanyaga egy tejipari melléktermék, az ún. savó. Ez a savó a tejiparban sok helyen ipari hulladéknak és környezetvédelmi problémának számít. Egy üzleti fogás: a felesleges, visszamaradt tejsavóhoz (ami egyébként egészséges) adagoljunk hozzá naranesszűritményt, és adjuk el Xeniás IQ italként, és kérjünk érte 200 forintot. A Xeniás gyerek pedig megy az üzletbe, meglátja a designos külsőt: Jocó és a többi zolg fényképét és azt, hogy ha ezt issza, akkor növekszik az IQ-ja; naná, hogy egyből beleszeret - függetlenül attól, hogy milyen az íze, és hogy mennyibe kerül.

Persze a szereplők, Csilla, Orsi és a többiek mit sem tudtak arról, hogy mi történik a háttérben, és ők csak játsszák hálás szerepüket abban a hitben, hogy ők valami nagyon jól tesznek.

A jelenségekből úgy tűnik, hogy a korunk fogyasztói társadalmára oly jellemző széleskörű kereskedelmi kampányról van szó. Ez a kampány a legfogékonyabb, legmanipulálhatóbb korcsoportot, az általános iskolásokat célozza. Természetesen mivel a tanulókkal, az iskolával függ össze, talán hasznosabb, mint a kupakgyűjtő akciók. A szervezők célja azonban ugyanaz.

poliÉSZter

A POLIGRÁF *természetes melléklete* ● II. évfolyam 4. szám – 1997. január

A paloták felfedezése - A felfedezések palotája,

..... avagy a szerkesztő (felelős) útjegyzete

München

A haragoszöld, sebes vizű Isar folyó parti sétányán kocogók, biciklisek. Mindenféle biciklisek, a járdák fele az övék, sáv felfestve, betartva. Autóból főleg Mercik, BMW-k; roncsderbi és szmog nincs. Párás, fagyos az idő, csúszkálás -és sózás- sincs, apró kövecskékkel szórtak az utak... és vannak az útmentén fák. Munkanap délután - délután munka, az utcák, az üzletek és a kocsmák csak hat óra után telnek meg. Karácsonyi, családi hangulat, a Városháza előtt térszene, forraltbor, szolid vásár, beszélgetés, mosolyok. Az egyetlen örület a nagy-áruházak, több négyzetkilométer ruházat.-GUM-Boom...

Deuches Múzeum:

Képzeld el, mint: Közlekedési Múzeum + Ipartörténeti Múzeum + Természettudományi Múzeum + Tudományos Játsszóház. Szorozd be a végeredményt kb. öttel! Mindjárt az elején egy többszáz éves tengeri bárka, szépen üveg alatt, az üveg úgy 5 emelet magasan. Egy sarokban kör alakú, bőrrel bevont úszó alkalmatosság, valamelyik csendes-óceáni szigeten használatos lélekvesztő. A téma itt a hajózás, az úszó testek fizikájától a kajakokon át az óceánjáróig minden látható. Ami befér az valódi, amibe beleférne a múzeum az modell. Van még igazi (le-)zuhanó bombázó, a hírhedt Starfighter, a repülő koporsó. Mellette még néhány tucat kisebb-nagyobb gép, elvéve úrrakéták. Ez a repülés témakör, de van autózás is, elképzélhetitek...

Párizs

A fény városa. A sárga nátriumlámpák éjszaka is a napfény színhőmérsékletén sugároznak, a Szajrán úszó hajók reflektorai ebből is kiemelik a Notre Dame gótikus kőcsipkeit. A Champs Elysées fái idén karácsonyra is fényvirágba borultak. A tereken lerakott fenyőfákon fehér műhó, az Eiffel -toronyon aranyfény hűhó -de jól áll neki. Ez nem a reklámok városa, itt a várost reklámozzák.

Az illatok városa. A Latin negyed szűk utcácskáiban csőre töltötek már a gyros árusok, sülnék a hatalmas húsrudak. Röpke állatrendszeren (tengerre magyar!): melyek is a magasabbrendű rákok? Akiknek tiz lábuk van! Ott kalimpálnának a kirakatban, ha nem lennénk torig jégben... Úszórak, mászórak, tarisz-

nyarak - no meg a puhatestűek, kagylók, csigák. Nálunk csak tarisznya -vöröshagymával.

A mozgás városa. Akinek a két kerék több, az itt nem maga tekeri. A motoron van szélvédő üveg, kézvédő lap és bundagatya beépítve. A metró (az 1 -es) gumikerekű és betonsínen gurul, de láttuk a szuper-modern és gyors TGV -t is.

A tudomány és a technika városa. A Cité des Sciences et de l'Industrie a Villette-ben. Ez utunk fő célja, egy hatalmas területen fekvő, több épületből álló kiállítási és oktató központ. A bejáratnál van egy könyvesbolt, itt megvehető a munkafüzet sorozat, amit odabenn ki lehet költeni. Egy fiatal tanárral és tanítványaival éppen a élőhelyek diorámás bemutatójánál találkoztam, itt tartottak biológia órát. Érdekelt a mi egyik tananyagunkkal megegyező: méretek és nagyságrendek a természetben -című kiállítás, de először csak egy hatalmas, sötét termet találtam. A fényjelek mentén haladva aztán meg-elevenedett az egész Világegyetem, hol a falban, hol a mennyezeten ,vagy a padló alatt jelentek meg a parányok és az óriások. Itt láttam először a bennünket érő háttérsugárzást megjelenítő buborekkamrát is. Gömb alakú, térhatású mozi, egy tengeralattjáró és akvárium is látható. Szinte minden téma multimédián is fel van dolgozva, szimulációk, interaktív terminálok sorakoznak a folyosókon és a termekben.

A másik nagy tudományos bemutató központ a Felfedezések Palotája (Palais Decouverte) a belvárosban, a Nagy Palota (Grand Palais) egyik szárnyában. Jellegzetessége, hogy szórakoztató tanórákat is tartanak a közönségnek, az elektrosztatikán pl. ki lehet próbálni a Faraday kalitkát: milyen érzés ha művillámok csapkodnak melletted? Az elettan teremben rögtönzött EKG vizsgálat, működő modellen láthatod a szív működését is. A kicsinyített Naprendszerben sötét tehetsz a bolygók között.

Csodák Palotája és Természettudományi Múzeum itthon is van. A budapesti TIT által szervezett 5-napos úton az itt bemutatott palotákba is eljuthatsz. (Elegendő jelentkező esetén külön csoportot indíthatunk.)

VérGáh

Nem akarunk senkit elijeszteni a síeléstől, de az biztos, hogy a téli hegyek időnként veszélyeket is rejthetnek magukban. A legszörnyűbbek talán a lavinák, amelyekből Európában az Alpokban keletkezik a legtöbb.

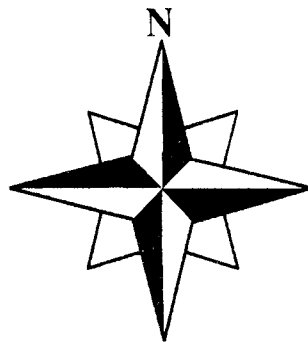
A hó elég furcsa anyag: bizonyos tulajdonságaiban a szilárd szemcsés anyagokra más tulajdonságaiban pedig a folyadékokra hasonlít. Viselkedése a hegyoldal meredekségétől, felszínének alakulásától és növényzetétől, a hó minőségétől, nedvességtartalmától, a környezet hőmérséklet-változásaitól és a hóréteg vastagságától függ.

Svájcban - mivel ott a leggyakrabban a lavinák előfordulása - külön kutatóintézet foglalkozik a hózuhatagok kialakulásával, természetével. Az intézet kutatásainak eredményeképpen megállapítható egy ún. kritikus mélység, ami megadható minden hegyoldalra. A kritikus mélység elérésekor a hóréteg labilis lesz, stabilitása kritikussá válik és akár egy nagyobb kiáltásra is megindulhat a hózuhatag. A *porlavinák* nagy hidegben alakulnak ki, amikor a nagy mennyiségű porhó megindul a lejtőn a meredekebb részekre érkezve felgyorsul és akár 300-400 km/h sebességet is elérhet.

A pusztítást nem is mindig a hőtömeg, hanem a rettentő nyomástól összenyomott levegő okozza,

ami erdőket szakíthat ki, épületeket rombolhat szét és embereket, állatokat ragadhat magával. A lavina mögött viszont a levegő szívóhatása érvényesül, ami szintén nagy károkat okozhat. A porlavinánál

sokszor még veszélyesebb az ún. *csúszó- vagy fenéklavina*. Ez inkább tavasszal vagy hirtelen hóolvadás-kor alakul ki, amikor szinte az egész hegyoldal megindul, mert a hó az olvadás miatt bizonyos belső összetartással bír és a hólé a talajt is csúszóssá teszi. A nedves, iszapos földdel, kövekkel kevert hőtömeg álta-

lánal lassabban, „csak” 60-80 km/h sebességgel halad a völgyek felé.

A legnagyobb eddig ismert lavinát az Andokból jegyezték fel. 1962. január 10-én egy 3 millió köbméteres jégtömb szakadt le a Huascaran egyik gleccseréről és kb. 1 km-es zuhanás után a hegyoldalhoz vágódva csaknem 13 millió köbméter havat, jeget és sziklatörmeléket mozgatott meg. Az irtózatot felhő 7 perc alatt 20 km-t tett meg, hat falut és egy város jó részét teljesen elpusztított. A halottak és az eltűntek száma meghaladta a négyezret.

Nem kell ennyire messzire menni a lavinákért!

A közeli országokban Ausztriában, Szlovákiában és Romániában is van belőlük jócskán. Szerencsére a lavina az ártalmatlanabb természeti katasztrófák közé tartozik, rendszeresen ugyanott és kiszámítható alkalmakkor lép fel. Néha azonban okozhat meglepetéseket is, főleg akkor, ha az időjárás szélsőséges (a megszokottnál nagyobb mennyisé-

gű hó, hirtelen olvadással járó melegfront stb.).

Svájcban kilencezer lavinapályát tartanak nyilván,

ahol a hőtömegek lecsúszása rendszeresen bekövetkezik. A turista központokat is a lavinaútvonalaktól távol szokták felépíteni, persze a régebbieknél még nem érvényesült erőteljesen ez a szempont. Olaszországban, 1980-ban egy lavina éppen egy üdülőhelyet „választott” célpontnak.

A halálesetek többsége a fulladás következménye

Még a viszonylag laza porhó alatt is hamar elfogy az oxigén. Ha néhány óra alatt nem sikerül a bajbajutottak segítségére sietni már nincs sok remény... A Földön tízévenként 500-600 ember vesztí életét effajta katasztrófák során és ebből 1200 jut az Alpokra! Persze azt is figyelembe kell venni ilyenkor, hogy itt tartózkodik a legtöbb turista is. Ausztriában pl. egy 18 fős diákcsoportra zúdult egy hózuhatag 1983-ban és csak négyet sikerült megmenteni. 1985 márciusában Svájcban egy minibuszt sodort el a lavina és nyolcan életüket veszítették. A baj forrása legtöbbször az, hogy az emberek elkalandoznak a kijelölt sípályáktól vagy turista utaktól és lavinaveszélyes környékre érkeznek. Sajnos volt már arra is példa, hogy a lavina a kijelölt síterepre zúdult, de ettől azért nem kell annyira megijedni, hisz vannak légi katasztrófák is mégis repülőzünk és az utcára kilépve sem tartunk attól állandóan, hogy a fejünkre esik egy cserép, pedig megtörténhet.

Nem kell tehát félni a téli sportlehetőségektől, melyek lavinaveszélyes környéken vannak, viszont tisztában kell lenni a lehetőségek határait.

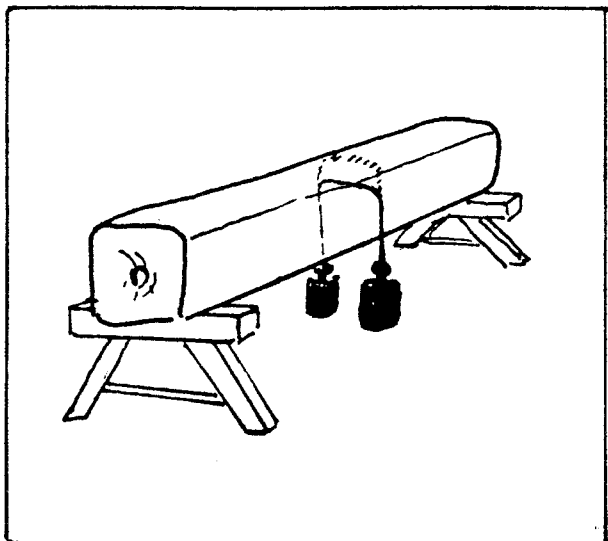
Csúszni pedig kell (csuszáre neccessze eszt)

A szánkózás, sílesiklás lényege a havas lejtőn történő nagy sebességű csúszás. A korcsolyázáshoz hasonlóan itt is a súrlódás teszi lehetővé a nagy sebességű siklást. A csúszás oka mégis egészen más. A sízés és a korcsolyázás között az egyik legfontosabb különbség, hogy az előbbi puha havon történik, az utóbbi pedig kemény, sima jégen.

Miért csúszik a korcsolya?

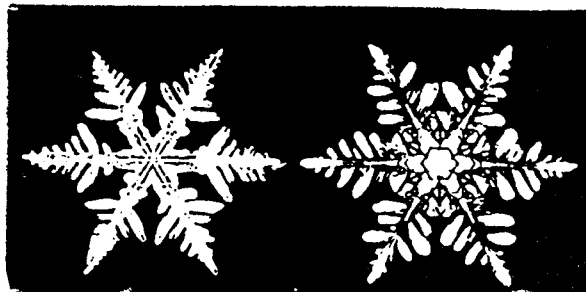
A korcsolya siklása annak tulajdonítható, hogy a korcsolya és a jég között igen vékony vízréteg alakul ki. E vízréteg kialakulásának oka egyrészt a korcsolya és a jég között fellépő súrlódás során termelődő hő, másrészt egy nagyon érdekes jelenség. Ennek lényege, hogy a jégre nehezedő korcsolyázó nagy nyomást gyakorol a jégre, amely ennek következtében kissé megolvad. Ez a nyomás akár több százszorosa is lehet a légköri nyomásnak. ez a hatás nagyobb, mint a hő okozta olvadás. Azt azonban, hogy a súrlódási hő is lényeges az a megfigyelés is mutatja, hogy a műkorcsolyázó világvversenyeken mínusz húsz fokos hidegben még a legjobbak is sokat buknak.

A nyomás olvadásra gyakorolt hatását a következő kísérlet jól igazolja: egy jégtömbön fémhuzalt vetünk keresztbe, a huzal két végére pedig súlyokat teszünk. Bizonyos idő után azt vesszük észre, hogy a huzal a súlyokkal a jégtömb alatt landol, a jégtömbnek pedig semmi baja. A jelenség magyarázata, hogy a huzal alatt a súlyok által kifejtett nyomás hatására a jég egy kicsit megolvad és a drót így lejjebb megy. A huzal fölött a jég újrafagy, és a kísérlet végére a jégtömb ugyanolyan, mint kezdetben.

És a síelés?

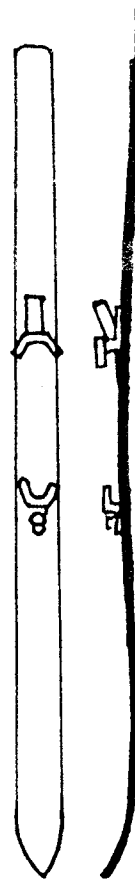
Ha korcsolyával vagy akár egyszerűen cipővel lépünk a hóra nemhogy csúszni nem tudnánk rajta, de mélyen belesüppednénk. A jég és a hó- bár mindkettő

megfagyott kristályos víz - lényegesen különböző tulajdonságúak. Ha egyszerre nagy mennyiségű víz fagy meg, akkor a jégkristályok szorosan egymás mellé illeszkedve kemény kékeszöld árnyalatú jeget képeznek. A hópelyhek különálló apró jégkristályok, amelyek a légkör felső rétegeiben a vízgőz kicsapódásával keletkeznek. A hópelyhek ha nagyítóval nézzük őket, szabályosságukkal és egyúttal sokféleségükkel szemet gyönyörködtető látványt nyújtanak. A hó vakító fehér színét tulajdonképpen a kristályok közé szorult levegő okozza.

Kezdetben a sílécek fából voltak és elsősorban arra használták, hogy megtartsa az embereket a havon. A síspont kialakulását az indította el, hogy rájöttek: ha alkalmas kenőanyaggal - viaszokkal - kenik be a fából készült lécs felületét, a lécs jól csúszik a havon. A korszerű sílécek talpát műanyag - polietilén - borítja. Ez a réteg biztosítja a síléc jó csúszását, ugyanis rossz hővezető lévén a hőt nem vezeti el, így az megolvasztja a lécs alatt a havat. A kialakuló vízrétegen a korcsolyához hasonlóan csúszik a síléc.

A síelés azonban sokkal több, mint csúszás. Fontos a síléc alakja és a síelő izommunkája is. Passzív csúszás esetén ugyanis nem lehetne elérni a majd kétszáz kilométer per órás átlagsebességet (pl. az amerikai Tom Timons 1976. november 11-én Cerviniában elért sebessége 194,489 km/h).

Főző Attila László

Az új generáció első lépése

Somogyi Ágotának mint köztudott, 1996. december 16-án Csaba nevű kisgyermeké megszületett. Ebből az alkalomból kerestük fel telefonon.

— Jó napot Ágota, hogy van?

— Köszönöm szépen nagyon jól.

— Hallottuk, hogy a kisgyermek kicsit hamarabb jött a világra, mint arra számítottunk volna. Mik voltak ennek a következményei?

— Az az igazság, hogy egy kicsit besárgult. Ezért még a nem éppen nagy súlyából is leadott egy kicsit.

— Mi a besárgulásnak az oka?

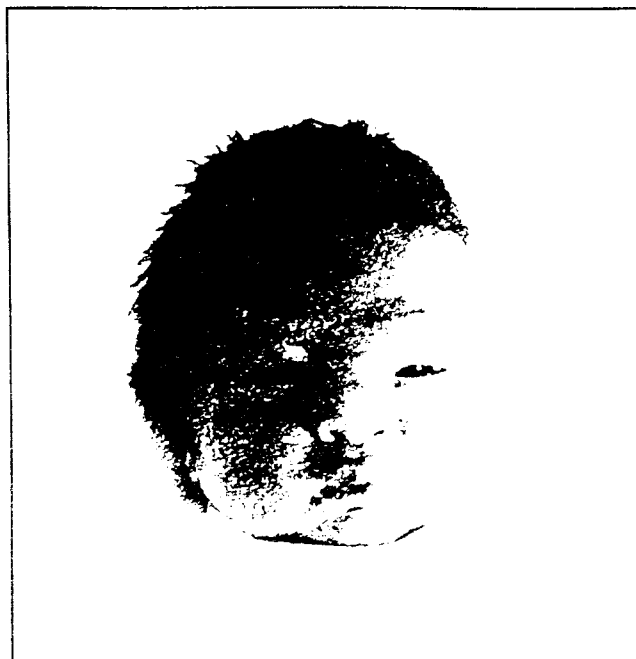
— Ez egy, bilirubin nevű festékanyag miatt van, amit a lép termel. Ez a lépnek egyfajta mellékterméke ami a vörösvértestek „halálával” választódik ki. Ezt a bilirubint a máj bontja le, és normális esetben olyan kevés a mennyisége, hogy nem látszik senkin, hogy sárga. De mivel ő kicsit hamarabb született, ezért több volt a magzatvízben a vörösvértest. Magyarán többet kellett lebontania a lépnek, ezért több bilirubin termelt, ebből kifolyólag a máj, ami csak a szülés pillanatában indul működésbe ezt a sok bilirubint nem tudta lebontani, ezért besárgult a Csabika. Ehhez még plusz vörösvértestek is hozzájárultak, mivel a szüléskor egy kicsit bevérzett.

— És ez a sárgaság mivel jár?

— Nagyon sokat aludt, szinte megállás nélkül (mivel dolgozott a máj) ezért nem tudták megetetni. Fogyott is 2,8 kg-ról 2,7-re.

— De ugye most már minden rendben?!

— Most már 3 és fél kiló, és úgy nézem, hogy az 51 centijére nőtt még 4-et, 5-öt.

— Alapvető életjelenségei?

— Teljesen normális. 18-20 órát alszik naponta, rendszeresen eszik, bár egy kicsit sok levegőt nyel le az enni-valóval együtt, ezért van amikor nehezebb esik a büfizés. De nagyon ellenálló, mert amikor azt mondom neki, hogy lassabban egyen, akkor richtig gyorsabb lesz. Meg a pisilés! Még véletlenül sem a pelenkájába pisil, hanem amikor leveszem róla, akkor jön rá ilyen irányú tevékenysége, úgyhogy már nézni kell, hogy hova fog célozni! *Pont ugyanolyan érthetetlen, mint a kamaszok*

— Köszönöm szépen, és nagyon sok boldogságot kívánok!

Vargha Dávid (MÁS)

Leg - leg

gyűjtötte: Csombók Viktória (MÁS)

A legnagyobb mocsár

A világ legnagyobb mocsara a Brazília Mato Grosso és Mato Grosso do Sul államaiban található Gran Pantanal, amelynek területe kb. 109 000 km².

A legnagyobb folyami szökőárak

A világ 60 folyami szökőárja közül a kelet-kínai Hangcsou-fe folyón keletkező a legfigyelemremél-

több. Dagálykor a hullám eléri a 7,5 m magasságot, sebessége pedig a 24-27 km/h-t. A víz robaját már 22 km távolságból is hallani lehet.

A délkelet-ázsiai Mekong folyó rendes folyásirányú árhulláma néha a 14 m magasságot is eléri.

A legnagyobb szökőár azonban az Amazonas torkolatában fekvő Caviana szigetét kettészelő Furo do Guajarú-csatornán fordul elő.

A legnagyobb vízhozam

A világon az Amazonasnak van a legnagyobb vízhozama. Másodpercenként 120 000 m³ vizet szállít az Atlanti-óceánba. A folyam teljes áradásakor ez a mennyiség 200 000 m³/s-ra nő. Az Amazonas vízhozama 60-szorosa a Nílusénak.

A távirás története

A távirás történetében az első adatunk Kr.e. 1180-ból származik. Tűzjelzések láncolatának segítségével adja hírül az egyesült görög seregek vezére, Agamamnon feleségének, Klütaimnesztrának, hogy a 10 éven át ostromolt Trója városa végre elesett. A kis-ázsiai Trója és a peloponnészosz-félszigeti Argosz közti táviróvonal hosszáról többféle hagyomány is fennmaradt. 454, esetleg 800 km-t emlegetnek. Attól függően, merre vezetett a vonal, mindkét adat reális lehet. Az egyes fáklyaállomások jól látható hegy-csúcsokon voltak. Füstjelekkel érintkeztek egymással. Ehhez erős füstöt adó anyagokat használtak: szurokkal és gyantával átitatott rőzsét vagy régi hajókötelet. Ez a tűz- és füstjelzésrégóta és sokfelé használatos, bonyolult jelzések továbbítására azonban kevésbé alkalmas.

Kr.e. 450 körül a görög Kleoxénosz és Démoklitosz feltalálta a telegráfiát, azaz a távirást (görögül tele - távol, graphain - írni). Az ábécét 5 ötbetűs csoportra osztják, és ezeket két, egymást követő szakaszban füstvagy fáklyajelekkel továbbítják.

Gyakorlatilag akkor lehet ezt az eljárást megvalósítani, ha egy fáklyás két fáklyával dolgozik. Egyik karjával 1-5 emelést végezve megadja a betűcsoport sorszámát, a má-

sikkal egyértelműen kijelöli a betű helyét a csoporton belül.

A távirás ezen új módja minőséileg különbözik az addig használt tűz- és füstjelektől. Idáig nem lehetett szabadon megfogalmazott közléseket továbbítani, csak előre megbeszélte híreket igazolni vagy tagadni. Ilyen tüzek jelentették Trója elesését. A korábban használatos optikai jelzőrendszerről ad hírt Hérodotosz Kr.e. 470-ből. A görög historikus Perzsiáról ír, megemlítve, hogy ezeket a jelzéseket gyorsfutárok továbbították a birodalomban. A görög városok egy részét fenyegető perzsa birodalom egyébként nem riadt vissza attól, hogy görög szakembert alkalmazzon, és a görögök között is akadt „médek barátja”, a perzsák híve. Kleoxénosz és Démoklitosz új távirásának hátránya a nehézség volt. Hosszabb szövegeket csak nagyon lassan lehetett leadni.

Kr.e. 60-ban „Az ostromlás művészetéről” című könyvében Aineiasz katonai szakértő többek között leírja találmányát, az optikai-hidraulikus távirót. Ennek alap gondolata a már korábban szokásos fáklyatávírók által közvetített jelzések rögzítése egy későbbi leolvasás számára.

Aineiasz a két táviróállomásnál egyenlő méretű, azonos csappal felszerelt víztartályt szerel fel. Fáklyá-

val adnak jelet a csapok nyitására-zárására. az így megadott időben a víz szintje bizonyos jelzésekig süllyed, s ezek előre megbeszélte jelentést tartalmat hordoznak. Így ugyan szintén nem lehet tetszés szerinti üzenetet küldeni, de a közlési lehetőségek lényegesen változatosabbak, mint a korábbi fáklyatávíróknál.

Kr.e. 150 körül a Római Birodalomban 3000 római mérföld (kb. 4500 km) kiterjedésű, füstjelekkel működő táviróhálózat működött. Optikai jellegű jelrendszerhálózatról van szó, amely előre rögzített jelzésű jelzéseket tud közvetíteni.

Túlságosan sok időbe telne egy-egy betű füstjelekkel való továbbítása. Ezért a táviróvonalak mentén egymástól látótávolságban elhelyezve épülnek a távirótornyok, amelyekben a füstfejlesztők találhatók. Minden torony tetején egy oldalt a szabadba nyúló cső van. Ebből áramlik a magasba a füst. Tornyok százai alkotják a római táviróhálózatot, és működésük nagyban hozzájárul a birodalom kormányozhatóságához, mivel - ha a tartalmát korlátok közé szorítva is - lehetővé teszi az információk gyors továbbítását nagy távolságokra. Minden ilyen toronyban állandó őrség van.

Bátor Ágnes, Hadosztály

FOLYT. KÖV.

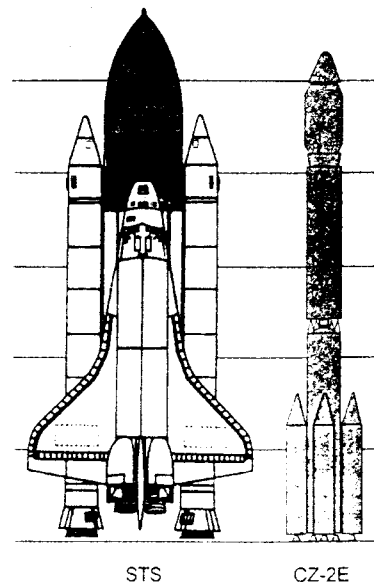
ŰRHÍREK

A Franborough-i légi és asztronautikai „vásáron” jelentették be, hogy pár hete a Lockheed Martin cég nyerte meg a jövő évezred űrhajózási eszközének kifejlesztési jogát. Ez a forradalmian új űrjármű egyetlen fokozatban hajtja végre a függőleges felszállást, a föld körüli manőverezést és a fékezést a visszatéréshez. A leszállást a jelenlegi Space Shuttle-hoz hasonlóan fog végezni. Az X-33 jelzésű űrhajó a jelenlegi költségek egytizedéért fog műholdakat föld körüli pályára juttatni. Legfontosabb előnye az, hogy hosszabb

előkészítés nélkül akár néhány naponként újraindítható.

A tengeri olajfúrótornyok gyártásában nagy tapasztalatot szerzett Norvégiában folyik egy olyan 30000 tonnás úszni képes platform építése amiről hagyományos űrhajózási hordozórakétákat bocsátanak majd föl. Előnye, hogy ott lehetnek fel műholdat, ahol a Föld kerületi sebessége a legnagyobb, a platform könnyen a kívánt helyre vontatható. További költségcsökkentő tényező, hogy előreláthatóan Oroszország olcsón fog Zenyit rakétákat szállítani.

Kund Attila (PsychO)

STS

CZ-2E

Néhány szó a dinoszauruszokról

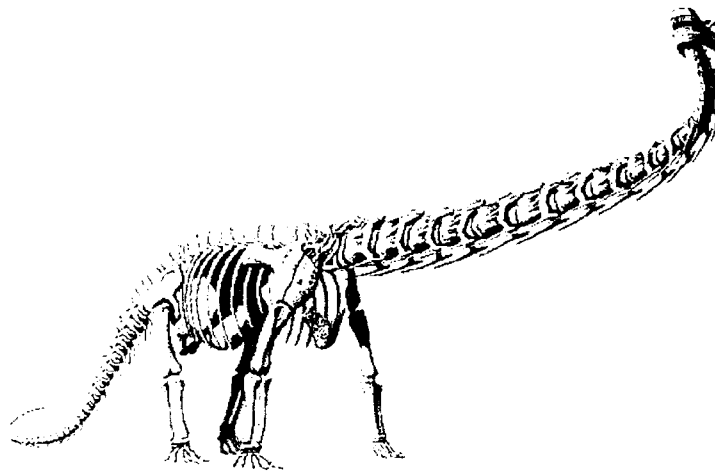
Nagyon kevés olyan ember van, aki ne hallott volna a dinoszauruszokról, ha más-hogy nem, hát a mesékben oly gyakran szereplő sárkányok személyében. Én most ezekről az állatokról próbálok meg néhány oldalt összeszedni a tudásanyag rövid, ám velős összefoglalása végett.

Az első időktől

A dinok megjelenését a triász időszak 210 millió évvel ezelőtti időszakára teszik a tudósok. Ettől számítva a jura időszakon át egészen a kréta kor végéig, kb. 64 millió évvel ezelőttig uralták lényegében a Földet. Ami azt jelenti, hogy közel 75-ször annyi ideig bírták, mint amennyi eltelt eddig az emberiség idejéből. Sokáig nem is tudtunk a létezésükről (legalábbis nem volt semmilyen tudományos megjegyzés róluk), s csupán a múlt század elején kezdtek foglalkozni e témával, amikor is egy angol kisvárosi orvos kőzetgyűjtés közben ráakadt néhány csontra, ami olyannyira felkeltette az érdeklődését, hogy a területen nagyszabású ásatásba fogott. A leletegyüttes, melyet itt talált egy Iguadon maradványait képezték. Ezután a felfedezés után egy hatalmas láz indult meg világszerte, minek középpontjában az elindító Anglia állott. Fgyre több és több csontot találtak, s néhol egész jó állapotban és teljes egészükben. Az eleinte a mesék sárkányainak vélt óriások ekkorra már nevekkel bírtak, s viszonylag nagy ügyességgel tudták megállapítani a már ezzel foglalkozó tudósok, hogy vajon melyik fajról van szó. Pedig nem volt könnyű dolguk, hisz csupán a kezdetleges régészeti módszerek álltak a rendelkezésükre; nem volt sem jól felszerelt laboratórium csu-

pa profi cuccal, sem pedig rádióizotóp-meghatározó eljárás. Mégis hamar rájöttek a kutatók, hogy a kezdeti elképzeléssel szemben egyáltalán nem óriásira megnőtt gyíkokról van szó (a név is „rettentő gyík” is ezt mutatja, amit az 1841-es évben

által őrződhet meg valamelyest, vagy esetleg a borostyánkőben, ami viszont igencsak ritkán rejt magában egy dinot. Mert ugye ezek az őskori állatok nem éppen a kicsinységükről lettek híresek. Az igaz ugyan, hogy némely faj egy csirké-

Licensed from The Great Escape Art Co. © 1991 British Genetics Limited. All Rights Reserved.

adott nekik egy angol tudós), hanem azért vannak különbségek, nagy különbségek. Gondolok itt az állatok életmódjára, felépítésére és egyéb tulajdonságaira. Persze a mai biológiai csoportosítás szerint ugyanúgy voltak családok és nemzetségek a fajok által felépítve, s éppen ezért egy laikus nem sok eltérést tud megállapítani például két Tyrannosaurus között. Ez nem is a mi dolgunk, hisz ezért vannak a szakértők. Azok az emberek, akik gyakran kénytelenek az egyéni fantáziájukra hagyatkozni, mert természetesen a maradványok elég ritkán képesek megőrizni a valódi állapotukat. A csontok ugyan viszonylag nagy mennyiségben állnak rendelkezésre (bár nem elegendőek), ám az egyéb belső és külső szervek nem igazán maradtak fenn. Ráadásul a színmeghatározás a legérdekesebb, hisz egy szövetről lehet egy lenyomat, amit sokat elárulhat a hozzáértőnek, de a szín az maximum a jég

nél is alig volt nagyobb, de a legtöbbjük óriásira cseperedett fel. Az a legérdekesebb az egészben, hogy ezek a böhöm nagy állatok tojással szaporodtak. Szinte elképzelhetetlennek tűnik, de mégis ez az igazság, hisz rengeteg erre utaló lelet van bizonyítékként. Ám van még rengeteg olyan kérdés, amelynek megválaszolása a jövő kérdése, hisz még nem rendelkezünk annyi maradvánnyal, amely választ adhatna például arra a kérdésre, hogy a dinoszauruszok meleg vagy hidegvérűek voltak? Ez még nem eldöntött, mert az előbbi esetben ugyan jobb lehetne az állatok tűrőképessége, ám ahhoz rengeteg táplálékra lenne szükség. Ennyit most bevezetés-képp, most viszont jöjjön más.

Szikszai Bertalan (KÁBÉ)

FOLYT. KÖV.

HÍRSZÓRÓ

TUDOMÁNY

♣ „LOPAKODÓ” HADIHAJÓ. Egy angol hajógyár a párizsi Euronaval kiállításon bemutatta egy radarral nehezen észlelhető új hadihajó modelljét. Tervezésekor ugyanazon elveket követték, mint a lopakadó bombázónál, azaz a nagy syögeletes tömbök helyett olyan lapos és ívelt felületek burkolják, amelyek a radarhullámokat nem visszaszórják, hanem csupán némileg eltérítik. (Südeutsche Zeitung)

♦ ÚJ SZUPERSZÁMÍTÓGÉP. A kaliforniai székhelyű Intel elkészítette a világ legnagyobb teljesítményű számítógépét. A szupergépben több mint kilencezer Pentium Pro lapkát kötöttek össze egymással, ennek köszönhetően a sebessége háromszorosan múlja felül az eddigi csúcstartót, a japán HITACHI 1995-ben épült számítógépét, mely másodpercenként 368 milliárd műveletet hajt végre. A gépet elsősorban az atomfegyverek állapotának ellenőrzésére használják, de feladata lesz a bonyolult modellezés, melynek következtében előre lehet jelezni az esetleges természeti csapásokat. (Gordiusz Műhely)

♥ MIKROSÜTŐBŐL RAKÉTAHAJTÓMŰ. A Pennsylvanai Állami Egyetemen olyan hajtóművet készítenek, amelyben mikrohullámokkal forró plazmafelhőt állítanak elő, amely beindítja az üzemanyag égését. A mikrohullámot a háztartási mikrosütőkben használatoshoz hasonló – de annál jóval nagyobb teljesítményű – magnetronnal állítják elő. (Science)

♣ ÁSVÁNYKENYÉR. Nyomelemekkel dúsított pékárut hoz forgalomba a salgótarjáni Palóctáj Kft. A vasban gazdag foszfoláskalács és a cinkkel dúsított toast-kenyér újdonságdíjat kapott a Foodapest '96 szakmai zsűrijétől. (Élet és Tudomány)

♦ IZRAELI IMMUNITÁS. Egy izraeli vizsgálat szerint a lakosság egyötöde részben vagy egészen immunis az AIDS-et okozó HIV vírussal szemben. Egy genetikai hiba következtében ugyanis hiányzik náluk az a receptor, amely ahhoz szükséges, hogy a vírus a sejtbe behatoljon. A tanulmány írója felhívja figyelmet, hogy az óvatosság továbbra is indokolt, hiszen senki sem tudhatja, hogy védett-e a fertőzéssel szemben. (Gordiusz Műhely)

POLIÉSZTER a FALÚJSÁGON

Ha nem tetszik a lap vagy tetszik, ha
valami érdekel vagy nem érdekel...

A FALIÚJSÁGON is megtalálod
(„természetesen”) a POLIÉSZTER-t.

C³

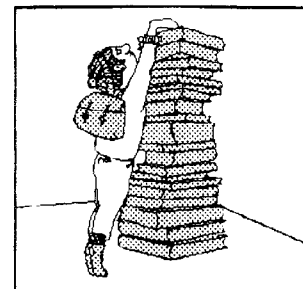
Ha érdekel az Internet, ha kipróbálnád, ha meg szeretnéd tanulni a használatát, ha már hallottál róla, de többet szeretnél tudni, akkor részt vehetsz egy kis bemutatón a Soros Alapítvány C³ központjában, és a gyakorlatban is kipróbálhatsz mindent. A bemutató február valamelyik szombatján lesz csak polis diákoknak. Ha érdekel, keresd *mielőbb* Főző Attila tanerőt!

poliészter

(szét)Tördelés:
OH-

Eszám szerzői, munkatársai:

Barta Géza
Bátor Ágnes (KorCS)
Csombók Viktória (MÁS)
Diczendy Ádám (Hami'S)
Kund Attila (PsychO)
Szikszai Bertalan (KáBé)
Vargha Dávid (MÁS)

Felelős szerkesztő:
Veres Gábor

(38-39°C-os) Szerkesztő:
Főző Attila László

(össze) Szedés:
Strijk Zsuzsa

Szerkesztőség:
Közgazdasági Politechnikum
1096 Budapest, Vendel u. 3.
E-mail: polieszter@poli.isk.huninet.hu
Felelős kiadó: Horn Gábor

A szerkesztőség tagja bárki lehet, GYERE tudósítónak, hirdetésszervezőnek, kérdezőbiztosnak, grafikusnak, fotósnek, szagértőnek (vagy amihez kedved van)!

E HAVI REJTVÉNYEM CSONCSI ROVATA CSACSI-PACSI

Imádott rejtvényfejtőim!

Kicsit megfogyatkoztatok. Talán az előző havi rejtvények voltak kicsit nehezek? Szerintem nem. Egyszerűen csak elfelejtettétek leadni, elküldeni a válaszokat. Irgum-burgum.

Hét megfejtés érkezett be csupán, Fortuna Isten Asszony kisorsolta a GYŐZŐT, de szokás szerint előbb következzenek az előző kiadás helyes megfejtései:

1. INDULATOS ROVARÍRTÓ:
MÉRGES FÉRGES
2. ROSSZALLÓ NÉZÉSŰ
BELSŐSZERV: **KOMOR GYOMOR**
3. ÍZLETESEN MEGFŐZÖTT ÖLEB:
FINCSI PINCSI
4. ÉJJELI MULATÓ NŐI ÉNEKKARA:
LOKÁL VOKÁL
5. JÁTÉKSZABÁLYT FELRÚGÓ FÁBÓL
KÉSZÜLT GYEREKJÁTÉK:
CSALÓ FALÓ

Most pedig a nyertes:
RÉCSÁN „RECSI” GÁBOR (IFO)

Gratulálok neki!

Mint ahogy az elmúlt számban jeleztem, van még néhány Csacsi-Pacsim, sőt **Jakab Judittól** és **Cser Szabitolól** is kaptam néhány megfejtendő Csacsi-Pacsit, így ebben a hónapban is „szamárkodunk”.

Íme:

1. FÜLLENTŐ AGRESSZOR
2. SZÁLLODAI ÜLŐALKALMATOSSÁG
3. TEJTERMÉK LYUKASZTÓ
4. AMI NEM AZ URASÁG FELADATA
5. RENDREUTASÍTÓ, ELITÉLTET FELMENTŐ EMBER

A helyes megfejtéseket 1997. január 17-én délután háromig várom a stúdióba (A02) illetve E-Mail-en (Csoncsi az azonosítóm).

Ha sokan megfejtitek és leadjátok a válaszokat, akkor ismét több nyertest sorsolunk ki.

A fődíj ismét ebédmeghívás a Kati nénihez.

Jó fejtegetést kíván:

Csoncsi

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS!!!!

Szeretném megköszönni a beküldött játékos neveket, de el kell oszlatnom egy félreértést: ez a játék nem a rejtvény része, nem lehet jutalmat kapni érte. Néhány igazán jó nevet azért közreadok: Anor Ákos, Dári Dóra, Virra Dóra, Hát Izsák, Hab Zsolt, Men Etel, Nap Pali, Ta Nóra, Várom Ányos, Mond Tamás, Riz Ottó, Szabós Ági, Szilv Eszter, Vasu Tas, Zsuzs Anna.

Mégegyszer köszi, továbbra is várom a játékos neveket, csak úgy, a móka kedvéért és nem nyereményért

Csoncsi

Ajánló oldalak

Vízkereszt, és kész!

Billy S. drámáinak egyik legközkedveltebbjét olvastam el, cím szerint a *Vízkereszt vagy amit akartok*. A többi drámájához hasonlóan ebben sem okozott csalódást az író, elképzeléseimhez méltón volt benne minden, ami egy ízig-vérig Shakespeare-drámában kell, hogy legyen.

Ahogy azt egyik kedves osztálytársam megfogalmazta, mielőtt kölcsönadta a könyvet: „Tényleg tök jó. Van benne minden: szerelem, verekedés, balhé, ivászat, nők, hapsik, tök jó.”

Ilyen fenomenális ajánlás után természetes hévvel vettem bele magam az olvasásba. Hamar jutottam át az oldalakon, ahogy csak egy izgalmaktól csöpögő kriminél szoktam (noha a krimihez nem sok köze van a darabnak.)

Van egy Shakespeare-re nagyon jellemző eszköz vagy írói fogás, amivel majdnem minden drámájában él. Ez pedig az, hogy a dolgokat úgy tünteti föl, mintha amiről biztosan tudjuk, hogy igaz, az - később kiderül, hogy - mégsem úgy van, s amiről a szereplők úgy gondolják, lehetetlen, az mégis lehetséges. Úgy csúri-csavarja az

eseményeket, hogy a dolgok mindig a visszajukra fordulnak, a szereplők nem azok, akiknek kiadják magukat, amit állítanak, az gyakran nem úgy van, ahogy azt mondják, mégha maguk azt is hiszik róla, hogy úgy van. Ha egyszerűbben akarnám megfogalmazni, azt mondhatnám, Billy S. ért ahhoz, hogyan készítsen elő és „vitelezzen ki” egy drámai bonyodalmat, ami ugye (az előkészítéssel és a megoldással együtt) a dráma megkülönböztető és legfontosabb eszköze, eleme.

Shakespeare tehát rendkívüli módon tudja megtervezni, előkészíteni, a tetőpontra juttatni az egész darabot átszövő, néhol szinte értelmetlenül kuszálódó szálakat, melyek bonyodalmat bonyodalom hátrára halmoznak, és ezen történések között szerepelteti azokat a már bevált drámai fordulatokat és elemeket, mint szerelem, csalás, verekedés, bajvívás, barátság, szeretet, harag, gyűlölet, bolondság, bölcsesség...

Végül minden szinte magától megoldódik, a szálak szétválnak, a titkok felfedik magukat, az igazság kiderül, a gonoszok elvesznek,

a jók elnyerik méltó jutalmukat... (legalábbis a legtöbbször). Ahogy a *Vízkereszt* vagy *amit akartok*ban is.

A partra vetődött ifjú lány, Viola a herceghez szegődik, s máris kész a bonyodalom, hisz nem adhatja ki magát lánynak, mert úgy nem kapna munkát. Fiúruhát ölt, s ikerbátyját még mindig sivatva érkeznek a herceg udvarába. Épp egy szerelmi „ügy” kellős közepébe. A herceg ugyanis szerelemre gyulladt Olivia grófnő iránt, aki azonban fivére halála óta nem fogad látogatókat, és természetesen szerelmet sem keres magának.

Bár nem kereste, a szerelem mégis rátalált, amikor a követként küldött Violát meglátja udvarában. Viola a herceg szerelmének üzenetével jött, mégis azzal kell távoznia, hogy tudja, a grófnő öbelé szerelmes, nem gazdájába. A körnek azonban avval kell bezárulnia, hogy Viola olthatatlan szerelemre gyullad a hercege iránt. Bezárult a szerelmi háromszög, a helyzet menthetetlen...

...hacsak...

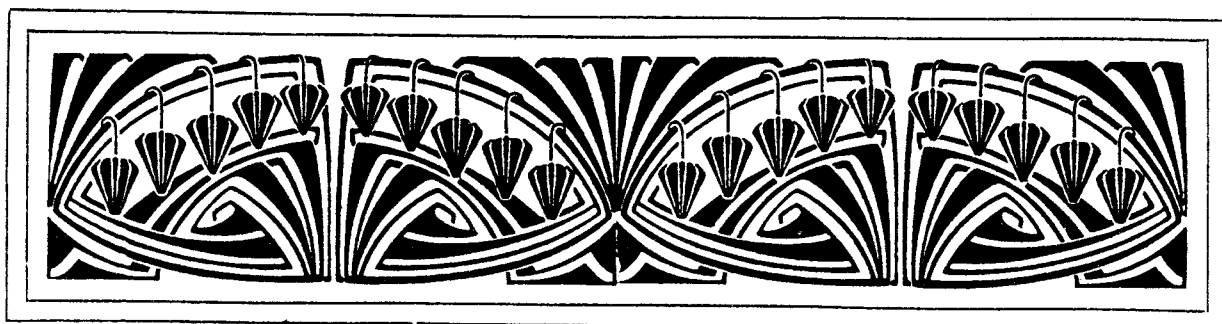
Viola azonban nem tudja, hogy halottnak hitt bátyja szintén partot ért Illyria partjainál, és egy hű, odaadó barátot is szerzett magának: Antoniót. Eljutnak a városba, ahol hamarosan kis afférba keverednek Nemes Keszeg Andrással és Nemes Böffen Tóbiással. Utóbbi a grófné nagybátyja, a barátja, András pedig Olivia kegyeinek és kezeinek elnyerése végett utazott a grófnő udvarába. Noha rájönnek (nem nehezen), hogy a grófnő másért epedezik, a harcot nem adják fel, elhatározzák, hogy megleckéztetik Violát, aki elrabolta Olivia szívét. Ez újabb epizód a darabban, s még jópár ilyennel találkozunk. (Pl. Malvolio megrézfálása a hamis szerelmes levéllel.) Ekkorra már igencsak a tetőfokára hágnak az izgalmak és bonyodalmak is, de egy ideig még Viola bátyja, Sebastian sem oldja meg a már kínosnak is mondható helyzetet. Sőt, megjelenésével csak további bajokat szít, mondhatni tovább keveri a keverni valót. Bajvív Nemes B. Tóbiással, s így hűgát sodorja bajba, megveri Nemes K. Andrást is, aki így nem őt, hanem Violát hibáztatja. Elveszi feleségül a szerelmes Olivíát, aki tulajdonképpen nem őt, hanem hűgát szereti, de hát ez már a mű szempontjából lényegtelen (és még mondják, hogy a belső a fontos). Ezzel újabb kínos helyzetbe hozza hűgát, aki épp azon van, hogy felfedje kilétét, mert már nem tudja titkolni a herceg iránt érzett szeretetét...

Teljes tehát a káosz, a zűrzavar.

És aztán a végső megoldást meghozza az, hogy együtt látják Violát és Sebastiant, felismerik iker mivoltukat, és végre minden konfliktus megoldódik, tisztázódik, mindenki megért mindent, kiderül minden csel és félreértés. Olivia feleségül megy Sebastianhoz, a herceg elveszi Violát, mindenki örül, és igazán:

teljes a heppi end.

Lukács Mariann - elsőA

később élt, mint ez az egész esemény megtörtént.

A másik fontos dolog ebben a háborús részben az, hogy választ kaptam, vajon miért veti meg Martius a köznépet. Harc közben ugyanis, míg ő a túlerővel küzdött, harcostársai, a plebs tagjai otthagyták, hogy mentsek a bőrüket. Nincs bennük tartás, ami a nemesemberben megtalálható.

A harcok után természetesen Martius a hős, ekkor kapja melléknevét: Coriolanus, Coriol város elfoglalásának a hőse.

A visszatérő Coriolanust nagy ünnepség fogadja. Mindenki őt ünnepli. Ekkor választják meg konzulnak. Am a két tribun, Brutus és Scinius állát Coriolanuson, akit a nép előtt feldühítenek, amaz meg emondja véleményét a plebsről, amiért száműzik.

Főkeletes az ellentét: Coriolanus a nemes, bátor ember, ki kardjával a legjobban bánik, ám szavával oly meggondolatlanul, hogy büntetését megérdemli. Nincs a világtörténelemben még egy ilyen alak.

Coriolanus, hogy bosszút álljon az őt megálázókon, a gyűlölt ellenségéhez, Aufidiushoz megy, hogy felajánlja szolgálatait Róma ellen. A két esküdt ellenség egy harmadik ellen, Róma ellen. Ez csakis tragédiával végződhet.

A hadjárat eleje a sikerek sikere: Róma környékét feldőlják, a volszkusok Coriolanust tekintik vezérnek, a rómaiak rettegnék tőle.

Coriolanust régi barátai sorra felkeresik: Cominiust fel sem ismeri, Meneniust kidobhatja. Rómában mindenki fél. Mar csak Volunniában bíznak. Ő el is megy fiához, annak feleségével és fiával. A mű ekkor ér a tetopontjához: Róma sorsa nőktől függ, csak

ők menthetik meg a várost. Azt a várost, ahol az emberek már a tribunusokat akarják meglincselni.

Anyja könyörgésére Coriolanus szíve meglágyul. Parancsot ad, hogy kössenek békét Rómával.

A végjáték azonban igen szomorú: Coriolanust megölik. Aufidius nagyon féltékeny "új barátjára". Ezért, mikor visszatér Corioliba, Aufidius felbújtja az ottani polgárokat, hogy ellenségüket gyilkolják meg. Ffiába a sikeres hadjárat, Rómát mégse vette be Martius. Bünhödni kell.

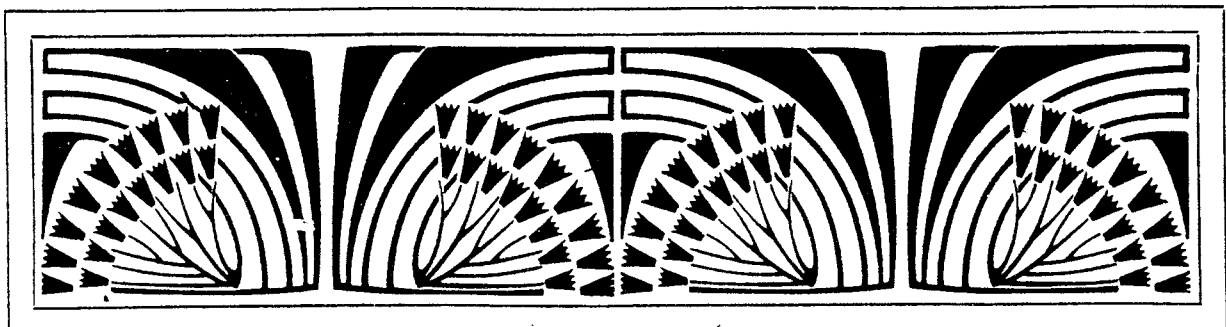
Azért érdekes ellentét, hogy a két néptribunus majdnem úgy végezte, mint gyűlölt ellenségük, Coriolanus. Egyik sem jobb a másiktól?

A dráma főhőse, Coriolanus negatív hős, akit göggye, a plebs iránti gyűlölete sodorja abba a közegbe, ami végül a halálát okozza. Coriolanus az a személy, aki megjárja a mennyet és poklot. A kettő közti helyzetben mi nem is ismerhetjük meg igazán.

A pozitív hősök közül Volunniát emelnem ki, aki női volta ellenére ugyanolyan harcos, mint fia, ugyanannyira gyűlöli a plebsét, mégis ő az, aki megkéri fiát, hogy hűzelegjen a köznépnek. Fia ígéretet is tesz erre. Azonban, ami a szíven, az a száján. Száműzik is ezért. Tragédiája is ebből fakad.

Tetszett az egész mű, habár nem értem Coriolanus vad dühét, vajon mire számíthatott. Anyja kérésére, hazaszeregetből elvont Róma alól. Aztán mit várt, azt nem tudom. Lehet, hogy érezte a halált? Lehet, így akart végképp vezekelni.

Fehér Ferenc - elsőségi

Shakespeare egyik legnépszerűbb vígjátéka ez a mű. Az huszadik századvégi népszerűségének oka lehet talán az, hogy 1994-ben filmet készítettek belőle. (A jó reklámoknak, a nagyszerű szereplőgárdának köszönhetően valószínűleg ismerik a filmváltozatot, mint magát a művet.

A Sok hűhő semmiért igazi vígjáték. Könnyed, világos, érthető. A jó fordításnak (Arany Jánosé köszönhetően a magyar nyelv gazdagságát is bemutatja. A mondatoknak dallama van, ami még egy zenei analfabétának is felismerhető. Az írói és a fordítói nagyságot bizonyítja az is, hogy a szópárbajok sorvégei összeesengenek.

Don Pedro, a herceg egy győztes csatából hazatérőben elhatározza, hogy egy hónapot Messinában fog pihenni, signore Leonardo házában. Döntését nemes társai is támogatják. Különösen Claudio, aki szerelmes a házigazda lányába, Heroba. Színré lép Beatrice és Benedek is, a két ősi ellenség, akik szinte már vére menő szópárbajokba bocsátkoznak. Feltűnik a herceg testvére, Don John is. Ő az igazi bajkeverő, az örök elégedetlenkedő.

Signore Leonardo álarcosbált rendez, ami jó alkalom, hogy Claudio megkérje Hero kezét. Beatrice és Benedek újra egymásnak esnek, ezért a herceg, a házigazda, Hero és Claudio elhatározzák, hogy tréfából összehozzák őket. A következő napokban hagyják, hogy Benedek kihallgassa beszélgetésüket arról, Beatrice mennyire szerelmes belé. Ugyanígy húzzák esőbe Beatricét is. A tréfa sikerül, az ellenségeskedés megszűnik, a két szósbajnok egymásra talál. De mint minden Édenben, signore Leonardo udvarában is van egy kígyó. Alattomos, bosszúálló, a boldogság esküdt ellensége. A neve Don John. A herceg testvére, de mintha nem ugyanaz a vér folyna ereikben. Úgy hasonlítanak egymásra, mint tűz és víz. Don Johnban összpontosul az go-

noszság, harag, düh. Mint minden nagy gonosznak, neki is van hű famulusa, aki mindenben segítségére van. Claudio majdnem elnyeri a szép Hero kezét, de Don Johnnak nem tetszik ez a nagy boldogság. Elhatározza, hogy bosszút áll régi sérelmeiért.

Most kezdődnek a bonyodalmak. Don John terve szerint Claudiót félrevezetik. Hero szolgájának segítségével elhítetik vele, hogy Hero megcsalta őt. Claudio az esküvőn kérdőre vonja menyasszonyát, aki a förtelmes vád miatt elájul. Signore Leonardo azonban mindenkinek azt mondja, hogy lánya belehalt a szegyenbe. Hero rokonai Claudio vérért akarják.

Néhány szerencsés véletlennek köszönhetően az igazság kiderül. Don John megkapja megérdemelt büntetését, Claudio Herót, és mindenki boldog. Magát a történetet már átlagosnak, eleséplennek mondhanánk. Shakespeare kora azonban különösen fogékony volt a romantikára, a jó és a rossz párharcára. És az író zsenialitását bizonyítja, hogy képes a ma emberével is megszerettetni a jó hőskéket, és megutáltatni a rosszakat.

A cím elég elgondolkodtató. Sok hűhő semmiért. Mi köze lehet a műhöz? Talán a szerelemre vonatkozik? Akkor az író nagyon lekicsinyítené ennek az érzésnek a jelentőségét. Ebben az esetben a szerelem semmit sem jelentene, csak a felhajtás nagy körülötte. De nem! A szerelem sokkal több, mint a "semmi". A szerelem a legtöbb embernek a minden. Az életük értelme. Talán Shakespeare nögyűlölő volt? Ha nem, akkor mire vonatkozik a cím? A mű jól mutatja Shakespeare szellemességét. Beatrice és Benedek marakodása csak hab a tortán. A szereplők egyéni humora és a helyzetkomikumok teszik igazi vígjátékká a történetet.

Vörös Tamás - első

Ajánló oldal

Lett Hamlet

Az előadás szünettel kezdődött - valaki nem a színházban tartózkodott, amikor az ügyelő a harmadik figyelmeztetést is útjára engedte. Kínos morgolódás a nézőtéren, sűrű bocsánatkérések a színpadon, aztán fél nyolckor mégis útjára indult a több mint három órás darab, a *Hamlet az Új Színházban*.

Folytatódtak a kellemetlen élmények: Már az első megszólalások alatt kiderült, hogy a szöveg egy része egyszerűen nem érthető, *nem hallható*. Ezt a némajátékot tovább erősítette az egyik jobb páholylámpa ventilátorának meghibásodása (olyan hangja volt, mint egy traktornak), amitől a dolog még kínosabbá vált. Igazi amatőr hiba. Mentséget keresve a történetekre, a díszlettervezőt hibáztatom, aki (egyébként nagyszerű) díszletének beáldozta a portálokat (fekete anyaggal vonta be), így megszűnt funkcionálni a „tölcsér”, ami felerősíthette volna a színészek hangját. Persze lehet, hogy csak halkán beszéltek... Ez még amatőrebb hiba.

És ezek után mégis: Jó eladást láttam. Nagyon ki volt találva, nagyon következetes, felfűzhető, követhető, megbízható, átgondolt, aktuális Hamlet. Rég láttam olyan *nem korhű* előadást, ahol ez ne zavart volna. Itt (majdnem*) minden rendben volt. (* A párbaj jelenetnél a beöltözést a nagy „véghez” még el tudom fogadni, a vívó versenyöltözék már fölöslegesen vontak el a figyelmet, túl direkt volt az ezt megelőző semleges öltözékekhez képest.)

Nem láttam kiemelkedő alakítást, igaz, gyengét sem. A jól ismert nevek és az ifjú sztárok kiegyenlített, megbízható teljesítményt nyújtottak. A díszletet eddig csak bántottam, pedig leszámítva a már említett funkcionális hibát, fantasztikus terek létrehozására volt képes. Nagyon szerettem a „Globe”-ra történő utalásokat, a különböző szinteket, a következetes, „végtelen” hatású világítást, az átgondolt színeket. *Minden ugyanazt az előadást szolgálta.*

Egyetlen dolgot még... Tudjuk, hogy a Hamlet rengeteg jelenetből áll, és nagyon hosszú. Ezt a két dolgot szem előtt tartva a rendezőnek van még egy eszköze, amivel ébren tudja tartani a nézőt: *A ritmus*. A jeleneteknek megvan a maga *tempója*, az átdíszítéseknek is, a sötéteknek és világosoknak, a monológoknak és párbeszédeknek is. Ha ezek *pont jó* tempóban zajlanak, csodás, a figyelmet folyamatosan ébren tartó ritmus segít a lényeghez eljutni. Sajnos ez csupán részben valósult meg, bizony volt olyan rész, amely monotonra sikeredett.

Csak a sztori végett kár elmenni, de nagyon sok tanulságos, igazi színházi megoldást lehet el, aki szereti a színházat.

HBOR

THE Tragicall Historie of HAMLET Prince of Denmarke

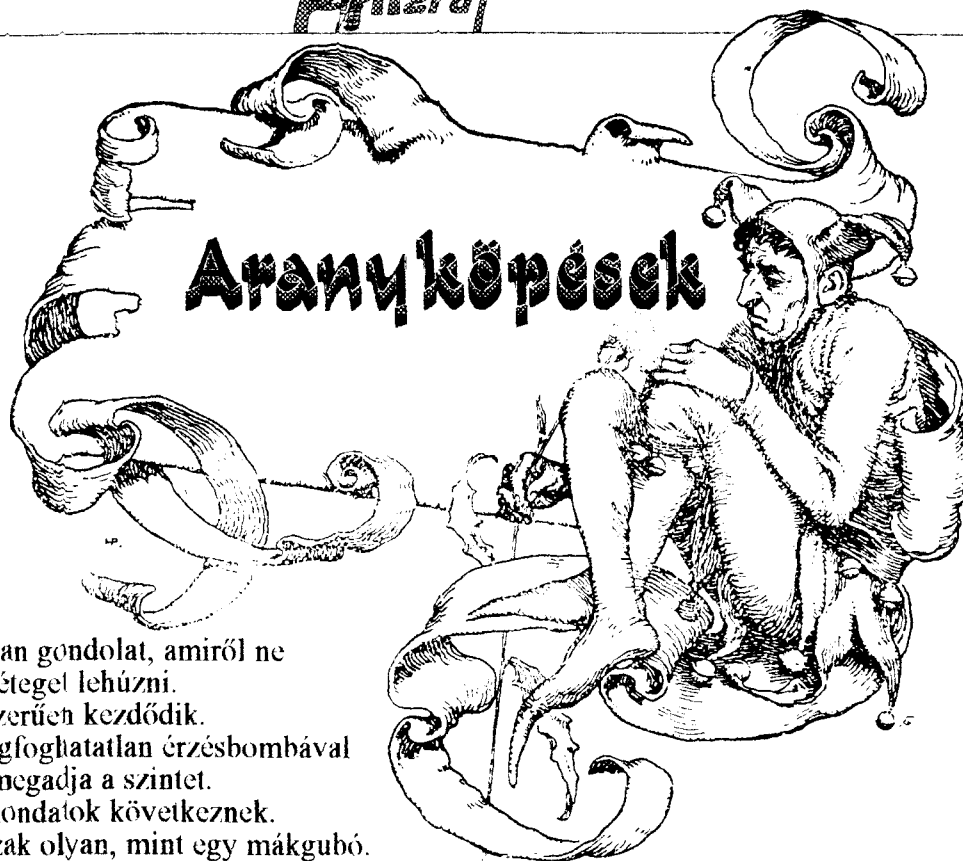
By William Shake-speare.

As it hath beene diuerſe times acted by his Highneſſe ſer-
 uants in the Citie of London : as alſo in the two V-
 niuerſities of Cambridge and Oxford, and elſe-where

At London printed for N.L. and Iohn Trundell
 1603.

„Hamlet” első kiadásának címlapja.

Szinte nincs is olyan gondolat, amiről ne lehetne még egy réteget lehúzni.
A vers eleje versszerűen kezdődik.
Ez egy furcsa, megfoghatatlan érzésbombával már a kezdésnek megadja a szintet.
Most „mozgós” mondatok következnek.
A negyedik versszak olyan, mint egy mákgubó.
A negyedik versszak kitör.
A hangvétele szomorú, melankóliás.
A költői eszközök nem virágnak ebben a versben.
A költő áthelyezteti nekünk a nézőpontunkat.
Ha az ember megpróbálna különbséget tenni a sorok tartalmi jelentése között, akkor igen meglepődne, legalábbis én meglepődtem, mert egy igen sejtelmes képet kaptam, vagyis nem bírtam egyetverően nagy különbséget tenni, pedig éreztem, hogy a két sor teljesen ellentéte egymásnak.
Ady költészetében az isten versek jelentős élettani, érzelmi gondolatok kifejezőeszköze.
Ady a verset nyolc versszakra építette 1910-ben.
Ady a negyedik versszakban sajnálatja magát.
Ady a nemzet felállítását szorgalmazta.
Az Úr megfogalmazása Krisztus képében jelenik meg.
Babits az erkölcsi morál képviselője volt.

Variációk egy Kosztolányi-témára:
Patikárius János vezeti be Annát a véres valóságba, a tömény fertőbe.
Patikárius János avatja be Annát az élet mélyebb titkaiba.
Patikárius János teherbe ejti Annát, aztán felszívódik.
Annát megpróbálja feleségül venni a kéményseprű.
Kosztolányi versei tele vannak révülettel.
Most talán a gyermek szeméből mesél a költő.
Az olvasást izgalmassá tette számomra a sok szerelmi csavarodás.
Kihhasználják gőgössége általi szűklátószögűségét...
Regan és Goneril beleszeret Edmundba, aki mindkettőjüket viszonzza.
A költő gondolatait, érzelmeit egészen a csücsig fokozza.
A jellemrajz a főhős szájából jön ki.